

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 97 · 19. september
Sesjonen 2021–2022

Møte mandag den 19. september 2022 kl. 12

President: Masud Gharahkhani

Dagsorden (nr. 97):

1. Redegjørelse av olje- og energiministeren om kraftsituasjonen
(Det vil bli foreslått debatt umiddelbart etter redegjørelsen)
2. Referat

Presidenten: Representantene Kari Henriksen, Sverre Myrli, Mani Hussaini, Une Bastholm, Rune Støstad, Mímir Kristjánsson og Eva Kristin Hansen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra representanten Audun Lysbakken om foreldrepermisjon mandag 19. september
- fra representantene Lubna Boby Jaffery, Terje Halleland og Erlend Larsen om permisjon mandag 19. september – alle for å delta på sjefskurs ved Forsvarets høyskole
- fra representanten Kari Elisabeth Kaski om foreldrepermisjon mandag 19. september
- fra representanten Torstein Tvedt Solberg om foreldrepermisjon mandag 19. september

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Hordaland: Sara Bell og Benjamin Jakobsen
For Oslo: Cato Brunvand Ellingsen
For Rogaland: Tom Kalsås og May Helen Hetland Ervik
For Vestfold: Henning Wold

Presidenten: Sara Bell, Benjamin Jakobsen, Cato Brunvand Ellingsen, Tom Kalsås, May Helen Hetland Ervik og Henning Wold er til stede og vil ta sete.

Statsråd Terje Aasland overbrakte 6 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Lan Marie Nguyen Berg vil framsette to representantforslag.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [12:03:03]: På vegne av stortingsrepresentanten Une Bastholm og meg selv vil jeg legge fram et forslag om en mer rettferdig strømstøtte.

På vegne av stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og meg selv vil jeg legge fram et forslag om en krisepakke for raske investeringer i energisparing og solenergi.

Presidenten: Representanten Sofie Marhaug vil framsette et representantforslag.

Sofie Marhaug (R) [12:03:37]: På vegne av representantene Bjørnar Moxnes, Marie Sneve Martinussen, Seher Aydar, Geir Jørgensen, Mímir Kristjánsson, Tobias Drevland Lund, Hege Bae Nyholt og meg selv fremmer jeg et representantforslag om strakstiltak mot de høye strømprisene og for å øke forsyningssikkerheten. Jeg ber om at forslaget hastebehandles etter Stortingets forretningsorden § 39 annet ledd bokstav d og føres opp særskilt på dagsordenen for avgjørelse i dagens møte.

Presidenten: Representanten Sylvi Listhaug vil framsette et representantforslag.

Sylvi Listhaug (FrP) [12:04:32]: På vegne av Fremskrittspartiet og representantene Marius Arion Nilsen, Hans Andreas Limi, Bård Hoksrud og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om å sikre norsk forsyningssikkerhet, begrense krafteksporten, stoppe videre elektrifisering av sokkelen og sikre tilgang på stabil og rimeleg kraft for norske forbrukere og næringsliv.

Vi ber om hastebehandling av forslaget etter Stortingets forretningsorden § 39 annet ledd bokstav d, alternativt bokstav c.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken vil framsette et representantforslag.

Lars Haltbrekken (SV) [12:05:17]: På vegne av stortingsrepresentantene Ingrid Fiskaa, Kirsti Bergstø, Torgeir Knag Fylkesnes, Birgit Oline Kjerstad og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om å sikre en rettferdig strømstøtte, økt satsing på energieffektivisering og demokratisk kontroll over kraften.

Presidenten: Representanten Kjell Ingolf Ropstad vil framsette et representantforslag.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:05:50]: På vegne av representantene Dag-Inge Ulstein, Olaug Vervik Bollestad og meg selv har jeg gleden av å sette fram et representantforslag om en styrket strømstøtteordning for husholdninger, frivillighet og næringsliv.

Presidenten: Representanten Ola Elvestuen vil framsette et representantforslag.

Ola Elvestuen (V) [12:06:22]: På vegne av representanten Guri Melby og meg selv vil jeg legge fram et forslag om innføring av krav for å øke bruken av solenergi.

Presidenten: Representanten Bård Ludvig Thorheim vil framsette et representantforslag.

Bård Ludvig Thorheim (H) [12:06:45]: På vegne av representantene Nikolai Astrup, Lene Westgaard-Halle, Ove Trellevik og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om umiddelbare tiltak mot energikrisen.

Presidenten: Representanten Guri Melby vil framsette et representantforslag.

Guri Melby (V) [12:07:16]: På vegne av representanten Ola Elvestuen og meg selv fremmer jeg forslag om ekstraordinære tiltak som følge av strømpriskrisen.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten gjøre oppmerksom på at han akter å foreslå et debattopplegg som fraviker forretningsordenens § 45, og det vil derfor bli en votering etter redegjørelsen.

Sak nr. 1 [12:07:44]

Redegjørelse av olje- og energiministeren om kraftsituasjonen (Det vil bli foreslått debatt umiddelbart etter redegjørelsen)

Statsråd Terje Aasland [12:08:03]: Jeg takker for muligheten til å gi en redegjørelse for Stortinget om energisituasjonen, de ekstremt høye strømprisene og regjeringens tiltak for å motvirke de negative konsekvensene dette medfører både på kort, mellomlang og lang sikt.

Vi lever i en tid med krig i Europa, en krig som gir store negative konsekvenser, også for oss i Norge. Russlands krigføring har minst to dimensjoner: en brutal angrepskrig mot det ukrainske folk og et angrep på Europa hvor gassen brukes som et våpen.

Det er et stort alvor i den situasjonen som nå utspiller seg. Russlands energiangrep på Europa har som mål å skape økonomisk uro og splittelse, med store følger for folk, arbeidsplasser og bedrifter. Dette har bidratt til en energikrise med knapphet på energi. Flere land varsler at rasjonering av energi til vinteren ikke kan utelukkes.

Rasjonering har også vært nevnt som en mulighet i Norge. Det er likevel viktig å si at energimyndighetene våre vurderer sannsynligheten som lav, men det understreker alvoret.

Knapphet på energi gir ekstraordinært høye priser i hele Europa. Høye priser er nødvendig for å balansere tilgang på og bruk av gass. Europeisk industri har begynt å stenge ned. Gass spiller en avgjørende rolle også i europeisk kraftforsyning. Høye gasspriser påvirker derfor europeiske kraftpriser. Vi ser også ekstreme strømpriser i sørlige deler av landet vårt.

På lang sikt er det bare tre tiltak som virkelig monner for å bedre situasjonen i den norske kraftforsyningen. Det er mer kraft, mer nett og mer effektiv bruk av energien vår. Dette er tiltak som bereder grunnen for en grønn reindustrialisering av Norge og er førende for regjeringens energipolitikk.

På kort sikt er regjeringens prioritet å fortsette arbeidet med å skjerme og avlaste folk, organisasjoner og næringsliv i den krevende situasjonen vi er i. I 2022 vil vi bruke om lag 44 mrd. kr på målrettede tiltak for å bidra til å dekke de høye strømkostnadene.

La det ikke være noen tvil: Regjeringen vil fortsette å møte den krevende situasjon vi befinner oss i, med handling. Så langt har regjeringen fulgt opp situasjonen med følgende:

- Allerede høsten 2021 kuttet vi i elavgiften gjennom statsbudsjettet for 2022.
- I desember kom strømsøtteordningen for husholdningene, en ordning som er forsterket og vil bli ytterligere forsterket med økt støtteandel til 90 pst. fra 1. september. Det er en effektiv og kraftfull ordning som virker. En familie med normalt strømforbruk på Sørlandet vil få dekket om lag 45 600 kr av sine strømkostnader i år.
- I tillegg har vi økt bostøtten, bevilget ekstra stipend til studenter og innført egne ordninger for idrettslag og frivillige organisasjoner og for jordbruket.
- For å sikre forsyningssikkerheten vår har regjeringen innført en obligatorisk rapporteringsordning for store vannkraftprodusenter, og bedt disse holde igjen på vannet. Det har virket. Vi utarbeider i tillegg en ny styringsmekanisme som vil sørge for at mer vann spares i magasinene ved lave magasinnivåer, og at eksporten av kraft i slike tilfeller begrenses.
- Vi vil nå legge til rette for et enklere og ryddigere sluttbrukermarked for strøm og bedre fastprisavtaler som kan gi større forutsigbarhet.
- Enova styrker innsatsen for å hjelpe husholdninger som vil spare eller produsere energi, og vi gjør det enklere for næringsbygg og borettslag å installere solpanel på taket.
- Vi bruker opptil 10 mrd. kr av Statnetts merinntekter for å forhindre en betydelig økning av nettleien til strømkunder i Sør-Norge.
- Sist, men ikke minst: Regjeringen la på fredag fram en pakke for næringslivet på til sammen 3 mrd. kr. Den er treffsikker, avgrenset og skal hjelpe strømin-intensive bedrifter og bidra til lavere energiforbruk, raskere omstilling og trygge arbeidsplasser.

Vi vil fortsette å treffe tiltak etter hvert som situasjonen krever det av oss. Det er imidlertid avgjørende at disse balanseres opp mot situasjonen i norsk økonomi, hvor det er klare tegn til overoppheting. Det betyr at ti-

den for å bruke mer oljepenger for å løse utfordringer er over. Vi må nå bruke mindre oljepenger, ellers vil det ramme vanlige folk og bedrifter i form av høyere priser og raskere renteøkning.

Situasjonen i Europa er alvorlig. I tillegg til en kraftig reduksjon av leveranser av russisk gass påvirkes energisituasjonen på kontinentet samtidig av flere andre uheldige omstendigheter.

Strømproduksjonen i Europa har vært lavere enn vanlig de siste månedene på grunn av stans og vedlikehold i betydelige deler av fransk kjernekraft og stenging av tre tyske kjernekraftverk i slutten av 2021. Ytterligere tre kjernekraftverk planlegges nedlagt i Tyskland denne høsten. I tillegg er det mindre vannkraftproduksjon og transportproblemer for kull på store elver som følge av lite vann.

Økningen i vind- og solkraft og lavere energiforbruk som følge av høye priser har ikke kunnet erstatte dette bortfallet. Derfor har kull- og gasskraftproduksjonen økt. I tiden framover, selv med en storstilt utbygging av fornybar energi, vil Europa være helt avhengig av gass for å balansere kraftmarkedet og trygge kraftforsyningen.

I likhet med Norge jobber EU og hvert enkelt land med løsninger som skal avlaste folk, næringsliv og arbeidsplasser og bidra til tilpasning i en situasjon med energiknapphet. Europeiske politikere er også opptatt av å legge fundamentet for en mer robust kraftforsyning på lang sikt. Det nordiske kraftsystemet er tett integrert med det europeiske, og disse tiltakene er derfor også av betydning for Norge.

Onsdag i forrige uke presenterte EU-kommisjonen flere nye tiltak for å håndtere den svært vanskelige energisituasjonen. Tiltakene omfatter bl.a. smart energisparing og mål om reduksjon av forbruket i timene med høyest pris i kraftmarkedet. Medlemslandene skal arbeide for å redusere kraftforbruket med 5 pst. i topplasttimene og ellers tilstrebe tiltak som kan gi en reduksjon i det månedlige kraftforbruket på minst 10 pst.

Videre foreslås det å hente inn mer av inntektene fra selskaper som produserer elektrisitet med lave kostnader, slik at disse kan brukes til å dempe effekten av den pågående energikrisen for forbrukerne. I tillegg foreslås et «solidaritetsbidrag» fra produsenter av fossil energi med ekstraordinære inntekter.

Forslagene er innrettet slik at en unngår uheldige virkninger i et allerede anstrengt kraftmarked. Hensikten er å bidra til å trygge situasjonen inn mot en uforutsigbar vinter. Slik vi vurderer det nå, vil ikke forslagene ha direkte innvirkning på kraftsituasjonen i Norge.

EU vurderer også strukturelle reformer for kraftmarkedet på sikt. Dette arbeidet vil fortsette utover høsten, og Norge vil bidra i denne diskusjonen. Langsiktige

tiltak for å sikre at vår energilovs formål innfris, og at framtidig organisering av kraftsystemet i Norge bidrar til rimelig og forutsigbar tilgang på energi, er også en viktig del av mandatet til energikommisjonen som regjeringen satte ned i februar. Energikommisjonen leverer sin utredning 15. desember i år.

Norge har en svært viktig rolle med tanke på Europas energisikkerhet. Vi er nå den største leverandøren av gass til det europeiske markedet.

For ett år siden dekket russiske gassleveranser om lag 40 pst. av det europeiske forbruket. I dag er tallet i underkant av 10 pst. Omgjort i energi må Europa erstatte hele 1 650 TWh. Det må gjøres gjennom en kombinasjon av lavere gassbruk og mest mulig import av annen gass på kort sikt og fornybar kraft etter hvert.

Regjeringen har derfor tilrettelagt for at selskapene på norsk sokkel skal kunne øke produksjonen for å avhjelpe situasjonen i Europa der hvor dette er mulig. Selskaper på norsk sokkel produserer nær maksimal kapasitet og ventes i år å levere 122 milliarder standard kubikkmeter – eller 8 pst. mer gass enn i 2021. Omgjort til elektrisitet utgjør dette 100 TWh ekstra. Gass fra Norge bidrar til at energisituasjonen i Europa ikke er enda mer krevende enn det vi opplever nå. Uten norsk gass ville krisen i Europa ha vært mye, mye større.

Regjeringens klare mål er at Norge skal fortsette å være en stabil og pålitelig leverandør av gass til Europa, og vi vil derfor legge til rette for å utvikle norsk sokkel med den betydning denne har for energisikkerheten i tiden framover.

I en del EU-land pågår det en diskusjon om hvorvidt EU bør sette markedsmechanismene ut av spill for gass gjennom en form for prisregulering i engrosmarkedet. Dette er ikke et tiltak foreslått av Kommisjonen.

Fra norsk side har vi klart frarådet et slikt tiltak. Grunnen til dette er at det ikke vil løse utfordringene, altså knappheten på gass. Det vil derimot forsterke det underliggende problemet EU-landene har med for lite gass. I en situasjon med stor knapphet har prismekanismen en viktig rolle i å stimulere til høyest mulig produksjon og import, redusert gassbruk og mest mulig effektiv bruk av gass og i å gi insentiver til fjerning av flaskehalser i infrastrukturen.

Lavere, regulerte priser vil øke etterspørselen etter gass slik at den overstiger tilgjengelig mengde gass. Da må forbruket reduseres på andre måter enn gjennom pris. Lavere priser vil også kunne gi redusert import til EU-landene framover, også fra Norge, og dermed ytterligere forverre forsyningssikkerheten for gass i tiden framover.

Vi har en tett og nær dialog med EU om den krevende energisituasjonen. Statsministeren har nylig hatt samtaler med kommisjonspresident von der Leyen, og jeg har

hatt møte med energikommissær Simson. EU og Norge har etablert en felles arbeidsgruppe som skal se på eventuelle mulighetsrom for å bidra til stabilisering av energimarkedet. EU-kommisjonens president Ursula von der Leyen omtaler Norge som en pålitelig samarbeidspartner. Det skal vi fortsette å være. Vi er en del av Europa og bør søke gode løsninger sammen med våre naboer.

I lys av den helt spesielle situasjonen i energimarkedene og usikkerheten om den videre utviklingen er det nødvendig å ha stor oppmerksomhet på kraftsituasjonen i Norge den kommende vinteren.

Det siste året har det vært tørt vær i deler av Sør-Norge som omfatter prisområdene NO1, NO2 og NO5. Her har vi størstedelen av Norges magasinkapasitet. I Midt- og Nord-Norge har situasjonen vært motsatt. Ulike værforhold i deler av landet og nettbegrensninger nord-sør har lenge gitt en kraftmessig todeling av landet. Produksjonen i Sør-Norge hittil i år, til og med uke 36, har vært 58,7 TWh. Dette er 19 pst. lavere enn i samme periode i fjor. Som følge av dette er også nettoeksporten fra Sør-Norge redusert fra 9,4 TWh i fjor til en nettoeksport på 1,3 TWh hittil i år.

Midt- og Nord-Norge har i samme periode hatt en betydelig økt nettoeksport på nærmere 7,9 TWh mot 2 TWh i samme periode i fjor. Per uke 36 har Midt- og Nord-Norge stått for i overkant av 85 pst. av Norges nettoeksport.

Selv om prisene i det siste også har økt noe i nord, er det innbyggere og næringsliv i sørlige deler av landet som det siste året har opplevd konsekvensene av usikkerheten i kraftsituasjonen, og det er også her vi ser en fyllingsgrad i magasinene som er svært lav. Magasinfyllingen i de sørlige delene av landet er per uke 36 noe under minimum målt for årstiden. De siste ukene med tørt vær har forsterket avstanden til normal fyllingsgrad i magasinene.

NVEs prognoser gjort i vår, etter at snøsmeltingen var kommet i gang, viste at magasinfyllingsgraden ville ligge lavt i hele 2022 og fram til vårmeltingen 2023. Derfor oppfordret jeg kraftprodusentene allerede før sommeren til å holde igjen vann som kunne spares til vinteren.

I juli vurderte jeg, sammen med NVE, at det var behov for enda tettere oppfølging av kraftprodusentene. Jeg fikk derfor iverksatt en ukentlig rapporteringsordning for disponeringen av de viktigste flerårsmagasinene som har mulighet til å lagre vann over vinteren. Rapporteringen gir energimyndigheten ny og viktig kunnskap med tanke på reguleringen av de viktige flerårsmagasinene våre.

Disse tiltakene har virket. De siste fire ukene har produksjonen i Sør-Norge vært svært lav sammenliknet med tall for de siste ti årene. Eksporten fra Norge, som

vanligvis er høy på denne tiden av året, har i sommer og høst vært svært lav. De siste ukene har det vært nettoimport til Sør-Norge. Vi ser at vannkraftprodusentene har spart mye av det tilsigete som er kommet.

Vi er nå inne i en høstperiode hvor det normalt skulle komme mye vann. De siste ukene har dessverre vist en annen værutvikling enn vi skulle håpe på, men det kan fortsatt komme betydelige tilsig til vannkraftsystemet i Sør-Norge før vinteren setter inn. Dette vet vi mer om om noen få uker. Det er derfor viktig at kraftprodusentene fortsatt sparer på vann som kan brukes til å sikre forsyningssikkerheten gjennom vinteren.

Samtidig gjør vi alle nødvendige forberedelser for også de mer usannsynlige utfallene. Regjeringen er klar på at vi vil iverksette nødvendige tiltak dersom det blir behov for det. NVE har derfor bedt Statnett om å utrede tiltak i en svært anstrengt kraftsituasjon, såkalte SAKS-tiltak. Dette er tiltak som kan settes i verk dersom sannsynligheten for rasjonering skulle bli høy. Et av tiltakene som Statnett vurderer, er tilrettelegging for kraftproduksjon på Mongstad, men også andre tiltak vurderes. Utredningen skal ferdigstilles innen 1. oktober i år.

Vi går nå inn i en periode med mer usikkerhet og volatilitet i energi- og kraftmarkedene enn noen gang tidligere. Krigen i Ukraina vil prege utviklingen i mange år. Energiomleggingen har kommet langt i mange land, og gjør at kraftsystemene også i andre land er mer avhengige. Samtidig øker avhengigheten vår av strøm i hverdagen.

Det er nå viktigere enn noen gang at vi sikrer oss for framtiden, og sørger for at vi ikke kommer i denne situasjonen en gang til. Vi må rigge oss for en ny tid.

Det viktigste tiltaket er å sikre at vi har tilstrekkelige kraftreserver som sikrer forsyningssikkerheten i unormale og krevende situasjoner. Derfor vil vi innføre en ny styringsmekanisme som skal sikre at vi sparer mer vann og gjennom det begrenser eksporten når det er utsikter til at magasinfyllingen kommer ned mot lave nivåer. Det jobbes nå med den konkrete utformingen av en slik styringsmekanisme, og jeg tar sikte på at arbeidet skal ferdigstilles i løpet av høsten. Jeg vil orientere Stortinget om dette på egnet måte.

Det er en selvfølge at vi må kunne sikre vår egen forsyning, på samme måte som Europa nå sikrer sine gasslagre for vinteren. Norske innbyggere skal være trygge på at de skal ha varme og lys i husene sine gjennom hele året. Regjeringen er også opptatt av balansert kraftutveksling og at det er symmetri mellom mulighetene for import og eksport med tanke på vår nasjonale forsyningssikkerhet. Samtidig er det viktig for meg å være tydelig på at våre tiltak for å sikre egen forsyningssikkerhet er fullt ut i tråd med våre avtaler, og det er både forklart og forstått hos våre handelspartnere i Europa.

Det finnes ingen enkle løsninger på situasjonen vi står i nå – i så fall ville disse allerede ha vært gjennomført. Jeg vil advare mot løsninger som enkelte har kommet med, der man vedtar en lav strømpris som løsning på en situasjon med lav magasinfylling og mangel på kraft i Europa. Når problemet er mangel på energi, nytter det ikke å vedta at vi har nok energi. Vi løser ingen problemer med å vedta en lav pris på strøm, når problemet er at vi ikke har nok strøm – da forsterkes problemene.

Vi politikere må vedta det som virker. På kort sikt må vi fortsette å avlaste og hjelpe folk og finne gode løsninger for bedrifter som bidrar til å opprettholde arbeidsplasser. Samtidig haster det med å gjennomføre de tiltakene som varig forbedrer situasjonen. Regjeringens mål er klart: Vi skal ha tilstrekkelige mengder med rimelig energi, og dette skal fortsatt være et konkurransefortrinn og et grunnlag for grønn industrivekst og lavere klimagassutslipp i Norge.

Vi vet at det eneste som kan løse situasjonen i årene foran oss, er mer kraft, mer nett og mer effektiv bruk av kraften vår. Vi må derfor raskt ta i bruk flere av de store mulighetene vi har som nasjon, vi må sørge for en raske utbygging av mer fornybar kraftproduksjon i Norge, og vi må få på plass en nettinfrastruktur som er tilpasset en ny tid hvor nettopp tilstrekkelige mengder med rimelig, fornybar energi er og forblir et fortrinn.

I en tid da mengden uregulerbar, væravhengig produksjon, som solkraft og vindkraft, øker, blir den regulerbare vannkraften stadig viktigere. Vi har fortsatt potensial for økt kraftproduksjon fra vannkraften gjennom opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraftverk. Regjeringen ønsker en forsvarlig utnyttelse av det potensialet for ny vannkraft som fortsatt ikke er tatt i bruk, og vi må sikre at vi har nok reguleringskapasitet når økt forbruk skal dekkes av vind og sol. I konsesjonsbehandlingen av ny vannkraft vil vi derfor i større grad legge vekt på evnen til å produsere når behovet er størst.

Regjeringen vil også legge til rette for en langsiktig utvikling av vindkraft på land. Etter en pause på tre år åpnet departementet i april 2022 igjen for konsesjonsbehandling av nye vindkraftprosjekter. Vi skal lykkes der den forrige regjeringen feilet. Vindkraftsatsingen skal skje på lag med vertskommuner som stiller areal til disposisjon. Derfor skal de samtykke til behandling av konsesjonssøknadene. Regjeringen jobber også for at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for vindkraftutbygging, får mer igjen og blir sikret en rettmessig del av verdiskapingen.

Regjeringen har lagt fram en ambisiøs plan for utbygging av havvind. Vårt mål for havvindsatsingen er industriutvikling, tilrettelegging for innovasjon og teknologiutvikling samt at havvind skal bidra til økt utslippsfri kraftproduksjon i Norge. Regjeringen har våren 2022

satt en ambisjon om å tildele arealer med potensial for 30 GW havvindproduksjon på norsk sokkel innen 2040, en ambisjon jeg har til hensikt å gjennomføre.

De første arealene for havvind i Norge vil etter planen bli utlyst i første kvartal 2023 og tildelt i løpet av samme år. Olje- og energidepartementet planlegger neste runde med en mer omfattende tildeling av areal til havvind i 2025, og har gitt NVE i oppdrag å identifisere nye områder for havvindproduksjon.

Vi snur nå hver stein for å se på hvordan vi kan sikre raskere utbygging, ikke minst av fornybar energi, men det må likevel skje på en måte der konsekvensene blir utredet tilstrekkelig.

Regjeringen vil sikre en langt raskere utbygging av strømmettet. Forutsetningen for energisikkerhet og stabile priser er et godt utbygd nett som også er grunnlaget for investeringer i ny kraftproduksjon. Vi skal derfor ha et godt utbygd strømmett med tilstrekkelig kapasitet i hele landet.

Det er nå en stor pågang av industriaktører som ønsker tilknytning til nettet. Det er bra og viser at Norge er et attraktivt land for industrietableringer. Det er også vår mulighet, og regjeringen vil gjennom raskere konsesjonsbehandling legge til rette for slike investeringer. Strømmettutvalget anbefaler en rekke tiltak som vil bidra til å redusere tiden det tar å utvikle og konsesjonsbehandle nettanlegg.

Parallelt med at rapporten er på høring, arbeider vi med å følge opp anbefalingene. Jeg har allerede bedt NVE om å gjennomføre tiltak innenfor gjeldende regelverk for å få ned konsesjonsbehandlingstiden. Mitt klare mål er økt bruk av et hurtigspor for å behandle mindre nettanlegg og nettanlegg der konfliktene er små.

Vi må erkjenne at behandlingen av søknader om ny fornybar kraft og nett i dag går for sakte. Dette bidrar til at det tar for lang tid fra behovene oppstår, til nye nettanlegg eller ny kraftproduksjon er på plass. Lykkes vi ikke med å få opp tempoet, mister vi muligheter for grønn verdiskaping, etablering av nye industribedrifter, arbeidsplasser og flere nullutslippsløsninger drevet av strøm.

Vi trenger et tempokifte. Dette skal vi få til ved å gjøre ting bedre og smartere, men vi må også erkjenne at det trengs flere hender i arbeid, også i forvaltningen. Norske energimyndigheter må rigges for å følge behovene til samfunnet, ikke motsatt. Når vi nå går fra det jeg vil kalle en driftsfase i dagens kraftsystem, til å utvikle neste generasjons kraftsystem, forutsetter det at energimyndighetene er i tet.

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 vil vi derfor prioritere en betydelig forsterkning av energimyndighetene. Det blir en viktig styrking som gjør det mulig å øke takten for utbygging av mer fornybar kraft og mer nett. Dette er avgjørende for at ren og rimelig

kraft fortsatt skal være et konkurransefortrinn for Norge. Det er en styrking som egentlig burde ha vært satt i gang for flere år siden. Nå starter vi den reisen, og jeg ser fram til å presentere ytterligere detaljer om dette i forbindelse med budsjettet.

Det siste tiåret har det i liten eller ingen grad vært fokusert på god ressursutnyttelse. Vi må sikre at energien brukes på en effektiv måte for å unngå unødige naturinngrep og for å bedre utnyttelsen av eksisterende infrastruktur og ikke minst sikre at frigjort energi kan brukes til andre viktige samfunns mål.

Vi vil derfor legge til rette for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi og for et bedre samspill mellom kraftsystemet, fjernvarmesystemet og mulighetene for forbrukerfleksibilitet. Energieffektivisering vil bidra til å dempe konsekvensene av de høye strømprisene for både husholdninger og næringsliv.

Regjeringen er opptatt av at husholdninger med lave inntekter også skal ha mulighet til å få energioppgradert sine boliger. I februar 2022 lanserte regjeringen derfor en ordning på 100 mill. kr gjennom Enova, hvor kommuner kan søke om støtte til energitiltak i kommunale boliger. Enova støtter i dag dessuten en rekke tiltak i husholdningene som bidrar til reduksjon i energi- og effektforbruk.

Energisparing er viktig også i offentlig sektor. Derfor har kommunal- og distriktsministeren gitt en klar beskjed om at alle statlige etater må spare strøm. Vi ber nå NVE koordinere arbeidet med bedre informasjon ut til folk og bedrifter om effektiv strømsparing, og jeg vil oppfordre alle til å bidra der man kan.

Samtidig vil jeg være tydelig på at folk ikke skal stå alene i dette arbeidet. Regjeringen vil i statsbudsjettet legge fram en plan for å redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030. Vi har allerede presentert en helt ny energitilskuddsordning for å hjelpe bedrifter med å spare strøm og legge til rette for egenprodusert strøm i bygg. I statsbudsjettet presenterer vi ytterligere tiltak og virkemidler for at flere skal kunne ha mulighet til å delta i denne dugnaden. Dette vil være et taktskifte i arbeidet med mer energieffektive bygg, noe som vil gi folk lavere strømrregning og Norge et mer konkurransekraftig næringsliv.

Jeg vil også peke på at den langsiktige utviklingen av kraftforsyningen ikke er uten vanskelige valg. All produksjon av kraft innebærer krevende avveininger mellom miljø, kostnader og verdi av produksjonen. Nye nettutbygginger tar tid og har også konsekvenser for miljø og andre samfunnsinteresser.

Etter min mening hadde den politiske debatten blitt bedre om flere var villige til å ta inn over seg de vanskelige avveiningene vi står overfor. Energiens dilemma er, satt på spissen, at ingen vil ha vindkraft på land, ingen

vil ha kraftmaster, ingen vil ha ny vannkraft, og det er også skepsis til vindkraft til havs. Men alle vil ha nok og billig strøm.

Det er dessverre ikke mulig å få både ny og rimelig fornybar kraft i en skala som monner, uten at det får noen konsekvenser for natur og andre interesser. Disse dilemmaene møter vi særlig når vi kommer til enkeltsakene, der disse avveiningene blir tydeliggjort, og hvor vi alle må jakte løsninger – ikke konflikter.

Regjeringens mål er klart: Vi skal ha tilstrekkelig tilgang på rimelig energi for å trygge folk og legge til rette for industri og næringsliv. Vi må erkjenne at denne høsten blir tøff. Men folk skal være helt trygge på at vi vil stille opp så lenge denne krisen varer, og at vi tar grep for en sikrere strømforsyning her og nå. Regjeringens svar har hele veien vært handling. Nye tiltak har blitt etablert etter hvert som situasjonen har utviklet seg:

- Vi skjermer folk i møte med de høye kraftprisene, bl.a. gjennom strømstønadordning for husholdningene, bedret bostøtte og økt stipend for studentene.
- Vi vil avlaste bedrifter som i dag sliter med å betale de høye strømrregningene, ved at de får støtte til disse utgiftene, i tillegg til at strømintensive bedrifter får hjelp til å omstille seg. Denne løsningen vil derfor hjelpe de mest utsatte bedriftene, samtidig som samfunnet får noe tilbake ved at bedriftene gjennomfører enøktiltak som på sikt vil redusere kraftforbruket.
- Vi vil foreslå endringer i grunnrenteskatten for fastprisavtaler, og regjeringen legger derfor til rette for at kraftleverandører skal kunne tilby gode og forutsigbare fastprisavtaler. Jeg har bare én beskjed til kraftprodusentene nå: Nå må dere levere på fastprisavtaler for å sikre næringslivet større forutsigbarhet, og dere burde konkurrere om disse avtalene.
- Vi hjelper idretten og frivillige organisasjoner, som nylig fikk en ytterligere forsterkning av sin strømrstøtte.
- For å sikre norsk matproduksjon styrkes strømrstøtten for landbruket. Dagens øvre grense på 20 000 kWt per måned økes nå til 60 000 kWt per måned. Ordningen gjelder ut året – fra og med oktober og ut desember. Bøndene får en månedlig utbetaling. For veksthusnæringen videreføres den eksisterende ordningen uten makstak.
- Vi fortsetter også arbeidet med virkemidler som gir mer effektiv bruk av energi rettet mot husholdningene, med særlig vekt på grupper med lav inntekt.

Vi har tilrettelagt for økt produksjon på norsk sokkel for å avhjelpe situasjonen i Europa. De justeringene norske selskaper har klart å gjøre, som har ført til at vi nå leverer 8 pst. mer gass, er et svært godt bidrag for å lette situasjonen i Europa. Grepene monner.

Samtidig som vi jobber med det akutte, må vi ikke miste av syne de langsiktige målene og de grepene som på sikt får oss ut av denne energikrisen. Vi trapper derfor opp innsatsen for å utvikle framtidens kraftsystem, dette som et fundament for en grønn reindustrialisering av Norge, flere arbeidsplasser og lavere klimagassutslipp.

Regjeringen har store ambisjoner og vil legge til rette for mer kraftutbygging, både til lands og til havs, noe som er en forutsetning for at vi som nasjon skal lykkes med det grønne skiftet. Derfor varsler vi nå et temposkifte. Vi styrker energimyndighetene i møte med en ny tid hvor kraftsystemet skal gjennom en stor transformasjon. Detaljene kommer i statsbudsjettet for 2023, som vi legger fram om kort tid.

Regjeringen tar sikte på mot slutten av inneværende måned å legge fram en sak for Stortinget om vår pakke med tiltak for bedrifter som i dag sliter med å betale de høye strømprisingene. Regjeringen har også som mål å fremme en sak for Stortinget om å øke strømtønden for husholdningene til 90 pst. i september. Vi vil behandle disse sakene i regjering med sikte på at de legges fram for Stortinget den 30. september.

Avslutningsvis vil jeg understreke behovet for ansvarlighet og trygg økonomisk styring slik at vi ikke bidrar til å sende en unødvendig økt rentekostnad til husholdningene og norsk næringsliv. Den 6. oktober legges regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 fram. Det blir et budsjett med tydelige prioriteringer

- Vi skal komme ut av denne tiden uten at forskjellene mellom folk får vokse seg større.
- Vi skal komme ut av denne situasjonen bedre rustet for framtiden, med et samfunn som har større og bedre forutsetninger for vekst, for nye, grønne industriarbeidsplasser og for lavere utslipp.
- Vi skal komme ut av denne situasjonen med et kraftsystem som produserer mer fornybar kraft, og er bedre rustet til å håndtere framtidens utfordringer.

Derfor vil vi i neste års statsbudsjett prioritere de tiltakene som får oss ut av krisen, og som bidrar til rettferdig fordeling av de byrdene krisen medfører – tiltak som over tid gjør oss sterkere rustet som samfunn og som fellesskap.

Presidenten: Takk for redegjørelsen.

Før vi går i gang med debatten, ringes det til votering.

Votering

Votering over debattopplegg, debattert 19. september 2022

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Presidenten vil opplyse om at presidentskapet har drøftet behandlingsmåten for redegjørelsen, med bakgrunn i at enkelte partigrupper har ytret ønske om en utvidet debatt sett opp mot det som står i § 45 i Stortingets forretningsorden vedrørende umiddelbar debatt etter redegjørelse.

Presidenten vil på denne bakgrunn foreslå at Stortinget i medhold av forretningsordenen § 79 fraviker § 45 annet ledd første punktum om begrensningen om at det kun er ett innlegg fra hver av partigruppene og statsråden.

Presidenten vil i stedet foreslå at debatten ordnes slik: Først ett innlegg fra hver av henholdsvis partigruppene og statsråden på inntil 5 minutter.

Videre gis det anledning til følgende antall innlegg på inntil 3 minutter fra partigruppene slik: Arbeiderpartiet tre innlegg, Høyre tre innlegg, Senterpartiet to innlegg, Fremskrittspartiet to innlegg, Sosialistisk Venstreparti ett innlegg, Rødt ett innlegg, Venstre ett innlegg, Miljøpartiet De Grønne ett innlegg og Kristelig Folkeparti ett innlegg.

Videre vil statsråden bli gitt anledning til et innlegg på 3 minutter ved slutten av debatten.

Presidenten vil da åpne for at én fra hver partigruppe får ordet til forslaget til debattopplegg. Taletiden er på 3 minutter.

Marie Sneve Martinussen (R) [12:40:44]: Rødt er positiv til en mer omfattende strømdebatt enn det som er normalt umiddelbart etter redegjørelse, men vårt forslag er at vi skal benytte det som normalt er debattopplegget i stortingsdebatter – ikke det som nå er foreslått, som er et debattopplegg som fordeler ekstra tale tid til spesielt regjeringspartiene, som allerede har fått presentert sitt syn svært grundig.

Rødts forslag er derfor at presidenten i henhold til Stortingets forretningsorden § 79 ordner debatten slik at det blir 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen, altså som første del av presidentskapets forslag, men at vi deretter fordeler det likt, slik at alle som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletiden, får en taletid på 3 minutter – men med de begrensninger som også er helt vanlig, at det gis adgang til inntil to innlegg og en kort merknad.

Slik mener vi at vi kan få den grundige debatten som dette temaet fortjener, uten å fravike forretningsordenen på en måte som skjevfordeler debatten i de store partienes favør.

Hans Andreas Limi (FrP) [12:42:06]: Vi har også et forslag om å endre det foreslåtte debattopplegget. Det er i realiteten likelydende med det jeg oppfattet at Rødt nå nettopp fremmet. Det som er vårt ønske, er at man skal ha en ordinær runde med 5-minuttersinnlegg, og

at man deretter skal ha en runde med 3-minuttere på ordinær måte – dvs. at det ikke er noen begrensning i antall 3-minuttere, slik det er foreslått av presidenten.

Marit Arnstad (Sp) [12:43:04]: Senterpartiets stortingsgruppe støtter presidentskapets forslag. Når det tillegges ekstra taletid til en redegjørelse, er det helt naturlig at den fordeles forholdsmessig mellom partiene. Både Rødts og Fremskrittspartiets forslag betyr i realiteten at vi innfører en helt ny type debattform i Stortinget, som da ser bort fra det faktum som har vært tradisjon i Stortinget gjennom mange, mange tiår, nemlig at de partiene som har flest velgere bak seg ved valg, også får størst mulighet til å gi uttrykk for meningene sine gjennom taletid i Stortinget. De representerer rett og slett flere velgere. Det er ikke skjevfordeling, som Rødt prøver å si. Det er rett og slett en forholdsmessig tildeling av taletid – et parlamentarisk prinsipp som er praktisert over lang tid.

Rigmor Aasrud (A) [12:44:10]: Arbeiderpartiets gruppe vil også støtte det opplegget som presidentskapet her har foreslått, og vi mener at det er en fornuftig måte å ordne en debatt på – det er tross alt en redegjørelse der man utvider mulighetene for å ta ordet. Vi støtter det opplegget og mener ikke det er riktig at vi skal åpne for en full runde med 3-minuttere.

Erna Solberg (H) [12:44:48]: Vi kommer også til å støtte opplegget til debatt fra presidentskapet. Det er basert på at vi også mener og kommer til å foreslå at den redegjørelsen som er gitt, og de forslagene som er fremmet i dag, sendes til energikomiteen, sånn at de kan hurtigbehandle dette og lage en innstilling – som de raskt kan gjøre. Da vil vi få mulighet til en bred og stor debatt rundt disse forholdene.

Dette er kompliserte, sammensatte saker. Det er etter vår mening ikke noe grunnlag for å behandle slike saker over bordet eller vedta mange saker. Jeg mener at alle forslagene som fremmes i dag, bør bearbeides seriøst gjennom en innstilling. Også den ganske brede redegjørelsen som nå er gitt, fortjener at Stortinget får tid til å fordøye og se på alle sidene av dette, for å gi et godt og grundig grunnlag for en større debatt. Vår forutsetning for at vi går inn på dette debattopplegget, er at vi kommer tilbake igjen til denne debatten på et senere tidspunkt og får muligheten til å se det og alle de ulike innspillene til forslag i en sammenheng.

Guri Melby (V) [12:46:18]: Det som er viktigst for Venstre, er – i likhet med det representanten Solberg tok opp – at vi får en ordentlig behandling av de forslagene som er levert. Det å behandle dem over bordet her i dag er ikke en god behandling. De fortjener både at vi

går ordentlig gjennom dem, og at vi har en grundig debatt, så jeg tror ikke tiden på debatten vi har her i dag, er det som avgjør om de forslagene blir godt gjennomgått. Det vil være behandlingen etterpå. For vår del kan vi gjerne følge debattopplegget fra presidentskapet, men det er viktig at komiteen får en mulighet til å jobbe med disse forslagene.

Presidenten: Da har ikke presidenten sett at flere har tegnet seg på talerlisten, og vi går til votering.

Det blir votert over forslaget fra representanten Marie Sneve Martinussen om å fravike forretningsordenen – jf. forretningsordenen § 79 – med tilhørende debattopplegg.

V o t e r i n g :

Forslaget fra representanten Marie Sneve Martinussen ble med 74 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.47.16)

Presidenten: Det votes over forslaget fra representanten Hans Andreas Limi om å fravike forretningsordenen – jf. forretningsordenen § 79 – med tilhørende debattopplegg.

V o t e r i n g :

Forslaget fra representanten Hans Andreas Limi ble med 75 mot 26 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.47.41)

Presidenten: Det votes over presidentens forslag om å fravike forretningsordenen – jf. forretningsordenen § 79 – med tilhørende debattopplegg.

V o t e r i n g :

Forslaget fra presidenten ble bifalt med 88 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.48.05)

Presidenten: Da er vi ferdig med debatten om debatten – og går i gang med debatten.

Rigmor Aasrud (A) [12:48:37]: Først vil jeg få takke olje- og energiministeren for at han kom til Stortinget og orienterte oss om kraftsituasjonen på en grundig måte. Det er ingen tvil om at vi står i en krevende tid med historisk høye strømpriser, strømpriser som gir problemer for mange organisasjoner og bedrifter, og som treffer husholdninger hardt og slår sosialt urettferdig ut.

Derfor er Arbeiderpartiets inngang til dette at vi skal stille opp for folk så lenge krisen varer, og det betyr noe hvem som styrer. På fredag la regjeringen fram en treff-

sikker, avgrenset og grønn strømpakke til næringslivet. Ingen vil få utbetalt en krone uten energieffektivisering. Pakken vil legge til rette for varige investeringer som gjør Norge og bedriftene bedre rustet for framtiden. Fagbevegelsen og næringslivet har samlet seg om forslaget. Igjen viser trepartssamarbeidet sin styrke. De andre partiene bør lytte til partene.

Arbeiderpartiet har prioritert, og skal alltid prioritere, rettferdig fordeling og sosial utjevning. Det er vår politiske rettesnor. På rekordtid innførte regjeringen en kraftfull og ubyråkratisk strømstøtteordning til husholdningene. Redusert elavgift, økt bostøtte, mer penger til kommunene og støtte til studenter har også blitt prioritert. Før helgen varslet regjeringen også økt støtte til idretten, frivilligheten og jordbruket. Alt dette bidrar til å gjøre det enklere for folk å håndtere en krevende situasjon.

Både værforhold i Norge og forhold utenfor Norge påvirker kraftsituasjonen og prisene. En kombinasjon av lite vann i magasinene etter et tørt år og den svært alvorlige situasjonen i Europa presser prisene opp. Betydningen av krigen i Ukraina er stor. Putin har strupt gassleveransen til Europa og bruker energimangelen som våpen. Han forsøker å splitte Europa, som siden invasjonen har stått sammen i solidaritet med Ukraina. Han må aldri få lykkes med å splitte Europa.

Strømkrisen er ikke en særnorsk krise, det er en europeisk krise. Det sosialdemokratiske svaret er alltid å finne løsninger i fellesskap – vi skal ikke isolere oss. Også i Norge er vi avhengige av å kunne importere kraft når det er lite vann i magasinene. Det er verdt å minne om at de siste ukene har Sør-Norge importert mer strøm enn vi har eksportert. Derfor er det også avgjørende å opprettholde energisamarbeidet med andre land. Det er også viktig at statsministeren så sterkt slår fast at Norge vil samarbeide med EU om å stabilisere gassprisene, og at vi skal være en trygg og forutsigbar energipartner for Europa, men et slikt samarbeid må tjene begge parter. Grunnlaget for trygghet, sikkerhet og stabilitet går ikke gjennom isolasjon, men gjennom samarbeid.

Vi må ta lærdom av strømkrisen vi er inne i. På kort sikt styrker vi strømstøtteordningen og kommer med målrettede tiltak som trygger norske arbeidsplasser, men over tid kan vi ikke betale oss ut av krisen, vi må bygge oss ut av den. Det langsiktige svaret er mer fornybar kraft og et sterkere overføringsnett. Det vil sikre rikelig tilgang på rimelig kraft over hele landet.

Det finnes ingen enkle løsninger på de utfordringene vi står overfor, så ærlige må vi være – energiomstillingen vil kreve mye av oss. Nå skal vi snu hver stein og rigge kraftsystemet for framtiden. Regjeringen utvikler nå en ny styringsmekanisme som begrenser eksporten når fyllingsgraden er lav. Det vil trygge forsyningssikkerheten

vår. Arbeiderpartiet er beredt til å ta de grepene som trengs for å rigge et kraftsystem som trygger både folk og industri. Offentlig eierskap, demokratisk forankring og at naturressursene tilhører fellesskapet, skal ligge til grunn.

I dag er det levert inn en mengde forslag i Stortinget, forslag som er veldig ulike i sin innretning. Ingen av oss har fått satt seg inn i de forslagene. Derfor er det grunn til å advare mot lettvinne løsninger på en komplisert utfordring. LO, NHO og Virke har på sin side jobbet sammen med regjeringen i flere uker med en løsning for næringslivet. De løsningene, sammen med de forsterkede strømstøtteordningene, legges snart fram for Stortinget.

Arbeiderpartiet lytter når tunge aktører som NHO, LO og Virke oppfordrer oss til å vedta den pakken vi har forhandlet fram sammen. Vår oppgave er å gi trygghet for folk i en krevende tid. Det gjør vi gjennom grundig arbeid, ikke gjennom hastige vedtak.

Erna Solberg (H) [12:53:56]: La meg begynne med å takke olje- og energiministeren for en omfattende og god redegjørelse om kraft- og energisituasjonen for øyeblikket. Jeg tror vi alle her har stor forståelse for at dette er en vanskelig situasjon for mange – særlig vanskelig utenfor landets grenser, men også vanskelig i vårt land.

De siste ukene har jeg brukt mye tid på å reise og møte mange bedriftsledere som ikke vet helt hvordan dette skal ende for sin bedrift. Små overskudd har gått til større underskudd. Noen permitterer; andre vurderer hva de skal gjøre fremover. Det er viktig at vi ser de utfordringene folk har, om det er personer som privat opplever at de har vanskeligheter med å klare strømregningen, eller om det er bedrifter som sliter med høye strømregninger.

Fra Høyres side har vi vært tydelige fra dag én: På kort sikt skal vi hjelpe folk og bedrifter som sliter med høye strømregninger. På lang sikt er arbeidet for å styrke kraftbalansen og nettet det viktigste vi kan gjøre.

Samtidig må vi huske på hva som skjer rundt oss. Vårt naboland Russland har gått til krig mot Ukraina. Russland har kuttet gasseksporten til Europa. På grunn av Russlands hybridkrig har vi nå en storstilt energikrise i Europa. Konsekvensene er store rundt oss. Vi merker det selv. I aluminiumsområdet i Europa er nesten 50 pst. av all kapasiteten tatt ned. Det er nesten bare i Norge vi produserer aluminium i Europa for øyeblikket på grunn av dette. Økonomiske nedgangstider er varslet i mange land som en konsekvens av det som skjer.

Vi i Norge har en væravhengig kraftproduksjon. Når det regner mye, kan vi produsere mer kraft enn vi trenger, og ha lavere priser. Når det regner lite, kan det være vanskelig å produsere nok, og prisene blir høye. Derfor har vi siden 1960-tallet bygget ut kraftkabler til andre

land. Det har sørget for forsyningssikkerhet. Det har sørget for at vi historisk sett har hatt stabile priser. Strømprisene i Norge har fulgt prisene på kontinentet i flere tiår, men med vårt kraftoverskudd har vi i snitt hatt lavere priser enn resten av Europa de siste 20 årene.

Det som nå er viktig, er at vi ikke lar krigsøkonomien gå for hardt ut over folk og deres arbeidsplasser. De store merinntektene staten, fylkene og kommunene nå har, bør komme husholdninger og bedrifter til gode, for det er bare på den måten vi kan fordele belastningen fra Russlands hybridkrig rettfærdig. Jeg har sett at statsråd Vestre mener at da jeg uttalte at dette var en refusjon av penger, var det som at alle andre skulle få refusjon for ting de hadde skattebetalt. Det kan man bare si hvis man mener at de ekstra inntektene til staten nå er en form for bevisst skattlegging. Det er de ikke, og vi trenger en rettfærdig fordeling av belastningen.

Derfor er jeg glad for at regjeringen har fulgt opp vårt forslag om å øke strømstøtten til folk flest til 90 pst. over 70 øre. Jeg er også glad for at det kommer en strømrefusjonsordning for bedriftene, selv om vi må få lov til å se detaljene før vi faktisk kan si at den er god nok.

Vi har tatt til orde for en avgrenset ordning som innebærer at større virksomheter kan få lån med statsgaranti, men den handler også om å finne en treffsikker løsning som hjelper små og energiintensive bedrifter. Det som er forbausende, er at ordningen er foreslått avviklet til jul. Det er det altfor tidlig å konkludere med nå. Jeg tror det er en litt naiv tro på at fastprisavtaler i et overopphetet prisme marked skal løse alle problemene for små og mellomstore bedrifter. Det tror jeg ikke vi kan belage oss på fremover.

I tillegg til å se på kompensasjonsordningene må vi treffe tiltak som gjør at vi kommer styrket ut av denne krisen. Derfor har vi i dag fremmet forslag som styrker både kraftbalansen og nettet, og som investerer i både solenergi, vindkraft og vannkraft, for å kunne øke vår energiproduksjon. Mer energisparing og enøktiltak vil hjelpe folk og bedrifter til å bli mindre sårbare for strømprisene. Vi må også bygge ut mer nett.

Under koronakrisen søkte Høyre forlik med et bredt flertall på Stortinget for å ha forankring for tiltak i en krisetid. Jeg har lyst til å benytte anledningen til å oppfordre Arbeiderpartiet og regjeringen til å gjøre det samme i denne saken. Og som jeg sa, president: Vi mener at denne saken ikke kan slutte med debatten her og nå. Vi foreslår derfor at vi oversender dette og alle forslagene senere i dag til energikomiteen for grundig behandling.

Marit Arnstad (Sp) [12:59:26]: Jeg vil også takke olje- og energiministeren for redegjørelsen.

Ut av pandemien kom det norske samfunnet med en sterk etterspørsel, et stadig økende press i norsk økonomi, med knapphet på arbeidskraft og med økt inflasjon og økende rente. Samtidig har vi en krig midt i Europa. Summen av alle disse forholdene har gitt oss høyere levekostnader – på mat, på drivstoff og på energi. Strømkostnadene i dag setter veldig mange husholdninger og bedrifter i Sør-Norge i en veldig vanskelig situasjon.

Krigen er et bakteppe for energikrisen i Europa, men den sammenfaller også med et dysfunksjonelt europeisk kraftmarked der avhengigheten av russisk gass har vært for stor, der en har tatt ut altfor mye regulerbar kraft av markedet altfor raskt, og der de enkelte lands forsyningssikkerhet er tillagt altfor liten vekt.

Den energikrisen vi ser nå på kontinentet, tilsier at Norge bør produsere det vi kan av olje og gass. Vi må ha en god dialog med EU om denne eksporten, men et tak på gasspris er ikke en aktuell veg å gå.

Når det gjelder det internasjonale kraftmarkedet framover, er det mulig å spå at den omveltningen vi nå er vitne til, kommer til å føre til store endringer over tid. For Norges del har Senterpartiet alltid ment at ren kraft skal være et konkurransefortrinn for industrien, og at vi har et nasjonalt ansvar for å sikre forsyningssikkerhet og krafttilgang. Det kommer også til å være vår rettesnor i det videre arbeidet framover.

Alle land kommer nå til å være mer opptatt av å bygge opp sin egen lagringskapasitet. For de fleste EU-land betyr det å bygge gasslager. Norge har ingen gasslager – for oss er de store vannkraftmagasinene lagringsmuligheten. Derfor er det også viktig og riktig at regjeringen har satt i gang et arbeid for krav om minstefylling av magasinene. Det er ikke et kortsiktig arbeid, og det vil ikke gi oss lavere priser nå, men det er kanskje vår viktigste forsikring mot strømsjokk og strømmangel i framtida.

Et annet viktig arbeid er å kunne tilby forutsigbare fastprisavtaler på strøm. Dette er også et langsiktig tiltak, og i realiteten innebærer det at kraftselskapene kan ta en del av kraften av børsen og tilby den på kontraktvilkår til industri og husholdninger. Det vil gi trygghet og forutsigbarhet for strømkundene.

For mange er problemene akkurat her og nå. Derfor etablerte regjeringen tidlig en støtte til husholdningene som tar toppen av strømrregningen. Vi vil bruke over 40 mrd. kr på denne ordningen i år. Også landbruk, frivillighet og idrett får strømstøtte som avhjelper noe av kostnadene. I forrige uke kom regjeringen også med en støtteordning for næringslivet. Gjennom et godt samarbeid med partene i arbeidslivet har en kommet fram til en ordning som er god og treffsikker.

Men jeg har lyst til å minne om én ting: Uansett ordninger er det verdt å minne om at staten ikke kommer til

å kunne klare å avhjelpe alle virkninger av den krisen vi står oppe i, av et marked som har løpt løpsk. Dette er ikke en statlig nedstengning etter en pandemi, det er et energimarked som bryter sammen, bl.a. på grunn av krigen i Europa. Derfor må vårt nasjonale energimarked gjøres mindre sårbart overfor endringer i energipolitikken i andre land og omveltninger i internasjonale energimarked. Derfor må vi i framtida spare mer på energibruken vår, og vi må bygge ut mer kraft. Men ingenting av dette er gjort over natten.

Opposisjonen har vært enige om å innkalle til et ekstraordinært stortingsmøte her i dag, men det ser også ut til å være nær sagt det eneste de er enige om. Forslagene som er lagt fram her i dag, viser at opposisjonspartiene spriker i alle retninger. Ønsket om makspris er det ikke flertall for i salen, og de som ønsker det, er jo heller ikke enige om nivået på en slik pris. Det er ikke flertall for noe tottrinnsystem, og det er slett ikke flertall for å lage en slags refusjonsordning for næringslivet, slik Høyre har foreslått. Høyre har prøvd å omdøpe bruk av oljepenger til næringslivet til en slags refusjon, men en tidligere statsminister vet jo sjølsagt at oljepengebruk er oljepengebruk, uansett hvilken forkledning den kommer i.

Vi står foran en vanskelig vinter. Når statsbudsjettet legges fram, vil vi kunne se hele den økonomiske politikken for 2023 i sammenheng. Gjennom den proposisjonen som regjeringen nå kommer til å legge fram, og statsbudsjettet for neste år, kan vi klare å løse mange kortsiktige utfordringer. Så vil energikommisjonens rapport også danne grunnlaget for en langsiktig og mer omfattende debatt om kraftsystemet vårt og de tiltakene vi er nødt til å gjøre over tid. Det blir en særdeles viktig debatt.

Sylvi Listhaug (FrP) [13:04:46]: I snart ett år har vi vært vitne til en politisk handlingslammelse som har rammet folk flest og bedrifter hardt. Energinasjonen Norge har stilt seg i en situasjon hvor innbyggere og bedrifter må betale skyhøye strømrregninger, samtidig som det offentlige håver inn enorme ekstrainntekter. Billig kraft har vært et av våre konkurransefortrinn, og det vil være dramatisk om dette forsvinner permanent.

Fremskrittspartiet går ikke med på at befolkningen i Norge skal betale prisen for det som i stor grad er en politikerskapt krise. Det var en tabbe å bygge de to siste utenlandskablene. Det er vår oppgave å rydde opp i det. Fremskrittspartiet går ikke med på at befolkningen i Norge skal betale prisen for at Tyskland og andre EU-land har ført en uansvarlig klima- og energipolitikk. Stortingsflertallet kan heller ikke skyldes på lite regn eller manglende snøsmelting. Og slutt å skyldes på krigen i Ukraina! Disse problemene startet før krigen, allerede i fjor sommer økte energiprisene kraftig. Man kan bruke

en masse ulike unnskyldninger og forklaringer på hvorfor vi står i en ekstrem situasjon. Men alle som sitter i denne salen, er valgt av folket for å løse problemene de møter i hverdagen. Vi er gitt tillit av velgerne for at vi skal vedta politikk som sørger for at vanlige folk får økonomisk trygghet i møte med skyhøye strømrregninger, at bedrifter overlever, og at arbeidsplasser ikke forsvinner. I møte med strømkrisen har regjeringen og stortingsflertallet så langt ikke vist seg velgernes tillit verdig. Handlingslammelsen er påfallende. Den kritiske realiteten som mange familier føler på, er ignorert. Ropene om hjelp fra fortvilte bedrifter blir møtt med lommerusk.

Jeg vil gå så langt som å si at flertallet i denne salen er i ferd med å svikte fundamentalt i møte med det som kan bli den største realøkonomiske krisen på mange, mange tiår. For det er ikke slik at Norge ikke har verktøy som virkelig kan hjelpe vanlige folk og bedrifter. Norge skummer inn enorme ekstrainntekter som følge av de høye energiprisene. Dette er ikke politikernes penger, det er folkets penger. Det eneste fornuftige vil være å gi folk pengene tilbake.

Fremskrittspartiet foreslår på nytt å innføre en makspris på 50 øre, og at staten dekker alt over det for både vanlige folk og bedrifter. Staten Norge vil ikke tape penger på dette, snarere tvert imot. En slik løsning vil sørge for å holde liv i norsk næringsliv og hindre konkurser og tap av tusenvis av arbeidsplasser, samtidig som vanlige folk kan møte en kald vinter i trygghet om at de vil få endene til å møtes. Dette vil ikke sette norsk økonomi over styr. Det som skjer nå, er at man tar inn en gedigen ekstraskatt som ingen i denne salen har sagt de ønsker.

Dette vil ikke føre til at folk setter opp vinduet og fyrer for kråkene. 50 øre er fortsatt dyrt, så selvsagt vil både folk og bedrifter spare på strømmen. En slik ordning vil ikke føre til at ny kraftproduksjon ikke vil realiseres, ettersom kraftprisen til de enkelte prosjektene vil betales ut fra markedspris.

Fremskrittspartiet vil sterkt anmode Stortinget om å stemme for våre forslag om bl.a. å innføre makspris på 50 øre med 100 pst. dekning over det, fjerne elavgiften, stanse elektrifisering av sokkelen, starte opp gasskraftverk i en rasjoneringssituasjon og utbedre og øke norsk vannkraftproduksjon.

I møte med kriser trenger det norske folk politikere som tar situasjonen på alvor, ikke politikere som følger situasjonen nøye, tett, løpende – og ekstra tett når det virkelig drar seg til. Så langt har regjeringen og flertallet i denne salen vist en handlingslammelse og unnfallenhet av historiske proporsjoner. Det må handles, og det må handles nå. Tiden for politisk spill, vurderinger og unnskyldninger må være forbi. Nå må vi vise oss innbyggernes tillit verdig.

Kirsti Bergstø (SV) [13:09:46]: Jeg vil takke for redegjørelsen. Det er ingen tvil om situasjonen er alvorlig. Det er heller ingen tvil om at russisk krigføring og også struping av gass til Europa har virket sterkt inn på situasjonen vi står i. Spørsmålet vi må stille oss, er likevel hvor lenge vi skal ha et liberalistisk kraftmarked som lar totalitære stater få virke direkte inn på prissettingen i demokratiske land.

Vår bevegelse, arbeiderbevegelsen, har bygd dette landet med utgangspunkt i våre ressurser og med mål om sterke fellesskap og rettferdig fordeling. Fosser har blitt temmet, industri og samfunn har blitt bygd opp. Det var ikke gitt at den verdifulle vannkraften vår skulle tilhøre fellesskapet. Det var et veivalg vi skal takke for at ble tatt og forsvare i ettertid, et veivalg fra en tid der også partiet Venstres strategier så viktigheten av nasjonal kontroll over ressurser. Samtidig som demokratiet har bygd samfunn, har stadig mer frislipp til markedet brutt fellesskapet ned. Det ser vi tydelig i kraftpolitikken. Den siste tiden har markedskreftene fått herje fælt med folk, og det må vi få en slutt på.

Slik systemet fungerer i dag, er vi gjort veldig sårbare for kraftunderskudd i andre land. Det er ikke Norge som har kraftunderskudd, men vi importerer effekten av mangel på kraft i andre land fordi børsen bestemmer prisen, og strømmen flyter fritt der prisen er høyest. Det er ikke en kritikk av balansert kraftutveksling, som vi har hatt med våre naboland i flere tiår. Det er klart vi skal ha det. Kritikken rammer derimot et system der selskapene selger kraften ut når prisene er på topp, der markedet er hensynet og ikke industriens og nasjonens behov, et system hvor vi er underlagt reglene i EUs kraftmarked, med import av høye kraftpriser som resultat.

Derfor kan vi heller ikke ensidig bygge oss ut av pris-krisen med mer kraft så lenge EU setter prisen. Visst er det strategisk bra å ha et kraftoverskudd, og visst vil det være bra å pålegge oljeindustrien å elektrifisere med havvind i stedet for å gi selskapene tilgang til kraft fra land, men det vil ikke nødvendigvis virke tilstrekkelig inn på prisfastsettelsen og den strømpriskrisen vi nå står i, så lenge kraftbørsens sluser er vidåpne.

Priskrisen må vi regulere oss ut av med politiske grep og mer politisk kontroll. Det store skillet mellom partiene i denne debatten går mellom oss som peker på et stadig mer uhemmet marked som problemet, og dem som fremdeles peker på markedet og fortsatt frislipp som løsning. I dag foreslår SV å ta mer politisk kontroll over kraften og innføre «Norgespris» på strøm. Det må tas initiativ til reforhandling av kabelavtalene med mål om å unngå prissmitte og krafteksport utover vårt eget naturlige kraftoverskudd. Det er nødvendig å se på innføring av særegne, begrensede prisområder rundt alle mellomlandsforbindelser, nettopp med mål om å hind-

re prissmitte. Samtidig kan vi utvikle strømsalgsselskapene og heller selge strøm i offentlig regi og innføre to-prissystem som skiller mellom ordinært forbruk og overforbruk. For det skal være forskjell på å varme opp badet og å varme opp badebassenget i hagen. Det vil kunne gi en helt annen forutsigbarhet.

Mens folk kan miste nattesøvnen av strømprisene, har kraftselskapene gode tider nå. Det er nødvendig å omfordele bedre, gjennom økt beskatning på de høye inntektene til kraftselskapene, og det er nødvendig å satse stort på energieffektivisering, slik at både hjem og arbeidsplasser kan få drahjelp til de investeringene som kan spare strøm. Det er bra for folk og miljø. Det er også det mest rasjonelle enkeltgrepet vi kan gjøre for å ivareta en positiv kraftbalanse over tid.

Derfor foreslår vi i dag en enøksatsing som sikrer at flere kan oppgradere hjemmene sine gjennom billige lån og tilskudd fra Husbanken, ordninger for borettslag og sameie og støtteordninger til enkelttiltak som vi vet vil komme mange arbeidsplasser til gode. Vi foreslår også en bedre strømsøtteordning for folk, som dekker mer av det første forbruket, basisforbruket. En rapport fra SSB forrige uke viser at vi har stort potensial for en mer omfordelende strømsøtte. Nå er det på tide å sikre nettopp det, fordi vi er inne i en dyrtid med økte priser på både strøm, mat og drivstoff, og da må vanlige folk kjenne at det er en utstrakt hånd som er der.

Jeg håper vi kan klare å samle flertall for en politikk som kan bidra her og nå, men også gjøre noe med prisfastsettelsen og sikre mer kontroll over kraften. Vi ser fram til gode debatter og forhandlinger framover.

Bjørnar Moxnes (R) [13:15:12]: For over to måneder siden ba Rødt om at vi måtte avbryte stortingsferien. Vi så at prisene nådde stadig nye høyder, mens eksporten hadde fortsatt gjennom våren og tømt magasinene. En måned senere bestemte presidentskapet seg for å kalle inn til møte, men ikke før i dag. Så dette er langt fra et hastemøte. Men Rødt fikk gjennomslag for å samle Stortinget for å håndtere strømpriskrisen landet står i, og det er viktig.

De skyhøye strømprisene er en alvorlig trussel mot arbeidsplasser og folks økonomi, og den uregulerte krafteksporten er en alvorlig trussel mot forsyningssikkerheten. Rødt har foreslått makspris på strøm og kontroll over krafteksporten. Regjeringen har svart at de vil la markedet få virke uten innblanding. Vel, i fjor høst så vi hvordan markedet virket. Magasinene ble tømt for å utnytte de høye prisene, og allerede da foreslo Rødt å begrense krafteksporten inntil fyllingsgraden var normal. Selv om Statnett den gang hadde varslet tørre vannmagasiner og stram kraftsituasjon, og det lå an til økte priser, ble Rødts forslag nedstemt i Stortinget. I dag fremmer

Rødt forslag om umiddelbar stans i all eksport fra magasiner som kan lagre vann til vinteren. Jeg håper at stortingsflertallet har lært.

Strømstøtten slår først inn over 70 øre per kilowattime, som er det dobbelte av hva strømmen har kostet de siste ti årene, og det er seks ganger produksjonskostnaden for vannkraft. Fra 1. september dekker denne støtten 90 pst. Folk og idrettslag må altså fortsatt betale 70 øre pluss ytterligere 10 pst. av de skyhøye markedsprisene. På den måten lar stortingsflertallet markedet få virke. Kraftselskapene kan fortsatt ta 50 ganger produksjonskostnaden for strømmen. Nye tall fra SSB viser at selv etter strømstøtte må folk som har dårlig råd, bruke nesten en hel månedsinntekt i året på å betale strømmen.

Odvar Nordli sa en gang følgende: Et langt liv har lært meg at markedskreftene har ennå ikke løst ett sosialt problem, men du verden hvor mange de har skapt.

Politikerne bærer nå et tungt ansvar for de skyhøye strømprisene. Dere har overlatt prisfastsettelsen på norsk strøm, fra norsk vannkraft til kunder i Norge, til en europeisk strømbørs basert på tyske gasspriser. Vi må betale for vår egen strøm som om vi importerte den. Dette er alt annet enn ansvarlig. Børsstyrte strømpriser er uttrykk for en dypt uansvarlig energipolitikk. Vi må nå ta tilbake kontrollen over både strømprisene og kraften. Rødts forslag er makspris på strøm til kunder i Norge. Inntil det er på plass, må strømstøtteordningen forsterkes. Der er vårt forslag subsidiært full dekning over 35 øre for et månedlig forbruk på inntil 3 500 kWh. I tillegg trengs en solid satsing på enøk og strømsparing.

Jeg vil advare mot å gjøre dagens møte til en oppvisning i politisk handlingslammelse. Rødt foreslår derfor at redegjørelsen behandles etter § 45 a i Stortingets forretningsorden og føres opp til behandling i et senere møte, så det blir mulig å fatte vedtak. Vi ønsker helst et nytt stortingsmøte senere denne uken for nettopp å fatte vedtak.

Presidenten har selv sagt at det er viktig å vise det beste av demokratiet, og det er at regjering og storting samarbeider til beste for innbyggerne og næringslivet i situasjonen vi er i. Derfor må Stortingets behandling av strømsituasjonen munne ut i strakstiltak som virker umiddelbart, som sikrer kontroll over prisene, forsyningssikkerheten og en storstilt satsing på energisparing.

For øyeblikket er billig strøm fra ren vannkraft avskaffet i Sør-Norge som vårt viktigste konkurransefortrinn – ikke fordi Norge mangler energi, men fordi prisfastsettelsen er overlatt til en børs som gir prissmitte fra helt andre land, som er i en helt annen energisituasjon enn det Norge er i, med vannkraft til 12 øre per kilowattime på produksjon.

Vi må både forvalte og foredle vår viktigste nasjonalressurs – ikke sløse den vekk.

Med det vil jeg vise til Rødts forslag i saken.

Guri Melby (V) [13:20:29]: Takk til olje- og energiminister Terje Aasland for redegjørelsen.

Det er et alvorlig bakteppe som gjør at vi samles her i dag. I en rekke byer i Europa ligger gatene nå mørke om natten. I Tyskland står monumentale katedraler og slott i stummende mørke så snart solen går ned. Det er akutt energimangel. Strømprisene har gått i taket, og alle må redusere energiforbruket sitt. Det er bokstavelig talt et mørke som nå senker seg over byer og bygder over kontinentet vårt. Likevel er det lite sammenlignet med det mørket som har senket seg over Ukraina, for det er krig i Europa. Og det er krigen og, ikke minst, gassvåpenet som Vladimir Putin har tatt i bruk mot kontinentet vårt, i kombinasjon med ekstrem tørke, som gjør at vi har en strømkrise.

Representanten Listhaug brukte poenget med at prisene økte allerede i fjor sommer som et slags argument for at dette ikke har noe med krigen å gjøre. Men det var jo nettopp på det tidspunktet Putin begynte å strupe tilgangen på gass til Europa, og som gjorde at prisene da økte. Den eneste som tjener på at norske politikere benekter Putins rolle i denne krisen, er Putin selv.

Det haster at vi greier å frigjøre Europa fra Putins gassgrep så fort som mulig og bidra med det vi kan for at vi kommer oss gjennom vinteren, med strømregninger som er mulig å håndtere både for folk og for bedrifter. Derfor har Venstre i dag foreslått å øke støtten til dem som er aller mest utsatt, både gjennom å øke bostøtten og gjennom økt stipend til studenter.

Det er ingenting Russland heller vil enn at europeiske land skal vende seg innover, at politikere skal si at vi nå skal prioritere oss selv og våre snevre nasjonale interesser. Skillet i denne salen i dag går mellom partier som anerkjenner at Norge er en del av verden, og de som vil stenge oss inne, med de konsekvensene det kan få.

I den anledning vil jeg rose regjeringen for at de har vært tydelige på hva som er årsaken til at prisene er høye, og for at de ikke tyr til lettvinde løsninger og lettvinde forklaringer – for det er ikke regjeringens skyld at strømprisene er høye. Men både jeg og Venstre synes svarene på den høye strømprisen burde kommet raskere.

Fredag kom regjeringen endelig på banen med forslag til en strømstøtteordning for bedrifter. Jeg forstår at det tar tid å lage en ordning som både treffer dem som trenger det, og som stimulerer til å spare energi, men vi har foreslått ulike modeller for strømstøtte til de aller mest utsatte bedriftene i over et halvt år, og helt fram til august var regjeringen totalt avvisende til å lage denne typen ordninger. Når forslaget først kommer, er det også

svært usikkert om støtten treffer de bedriftene som trenger det mest. Nettopp fordi dette er vanskelig, burde arbeidet med en støtteordning for de mest utsatte bedriftene vært påbegynt langt tidligere.

Mens resten av Europa i lang tid har laget planer for å redusere eget energiforbruk, har ikke den samme kriseforståelsen satt seg hos vår regjering. Først i forrige uke gikk det ut en bestilling til departementene om å spare på energien, mange måneder på overtid. Vi har derfor i dag fremmet en lang rekke forslag om å følge EU i å gjøre de tiltakene vi kan for å redusere strømforbruket. Vi må gi husholdninger og bedrifter muligheten til å ta kontroll over egen strømregning. Det er bra både for lommeboka til folk, for bedrifter og for det offentlige, og det frigjør energi som vi kan bruke til andre formål.

Det vil bli en hard vinter, både i Norge og i resten av Europa. Venstre har et håp om at vi i denne sal raskt kan finne fram til ordninger som hjelper dem som trenger det mest. Vi støtter at vi raskt behandler relevante forslag som har kommet inn fra alle partier, men også at vi må sikre en ansvarlig prosess gjennom å oversende det til komiteen. Vi skal i hvert fall bidra med konstruktive forslag, og vi er også rede til å sette oss ned med regjeringen for å finne fram til brede løsninger som både kutter strømregningen og sparer energi, både for husholdninger og for næringslivet.

Representanten Arnstad var inne på at opposisjonen spriker, og at det ikke er noe flertall i denne sal for en makspris. Jeg mener dette også viser at det er et stort handlingsrom for å finne løsninger – løsninger som er mer sosiale, løsninger som viser at vi forstår bedriftenes behov, men også løsninger som er ansvarlige, som bygger på en ansvarlig økonomisk politikk og en ansvarlig energipolitikk, og som anerkjenner at Norge er en del av verden.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [13:25:32]: Jeg vil starte med å takke statsråden for redegjørelsen. Det er nesten ett år siden strømkrisen startet. Mange sliter nå med å betale strømregningen, i tillegg til økte renter og priser på mat og andre varer. De som har minst, rammes hardest – i Norge, i Europa og i verden.

Regjeringen var raskt ute med å legge fram dagens strømtøtteordning. Det var riktig og viktig, men en ordning der størrelsen på utbetalingen er basert på størrelsen på forbruket, har grunnleggende problemer. For det første er det usosialt at høyt forbruk belønnes, og for det andre blir insentivene til energisparing svekket.

SSBs evaluering av strømtøtteordningen bekrefter at den er urettferdig. Husholdningene med høyest inntekt fikk over dobbelt så mye i strømtøtte som de med lavest inntekt sist vinter. Jeg er overrasket over at en regjering på venstresiden har bommet så grundig på den

sosiale profilen i et tiltak som koster fellesskapet så mye. Miljøpartiet De Grønne fremmer derfor forslag om en modell som skal bidra til å hjelpe folk med å betale strømregningen, uten at staten betaler mest til dem med høyest forbruk og uten å redusere folks insentiv til strømsparing. Det kan vi få til ved at statens inntekter fra høye strømpriser deles flatt ut igjen til alle innbyggere.

Modellen tar hensyn til at husstander med flere medlemmer trenger mer plass og mer strøm til klesvask, oppvask og dusjing. Det bør vurderes om husstander med kun ett medlem bør kompenseres noe, fordi ordningen kan slå skjevt ut for enslige. Ordningen må for øvrig ta høyde for at prisene er ulike i ulike prisregioner. Lignende forslag har høstet støtte hos flere økonomer de siste månedene.

I tillegg til en mer rettferdig og miljøvennlig strømtøtteordning legger vi fram et forslag om en krisepakke for energisparing og solenergi – for det var ikke koronakrisepakkene som løste koronakrisen, men vaksinerne, og det er ikke strømtøtten som kommer til å løse energikrisen, men energisparing, solenergi, varmepumper og havvind. Vi hadde trengt en slik krisepakke i fjor høst, men inntil august i år var det bare innført ett nytt energisparetiltak, med ramme på 100 mill. kr, i tillegg til noen små endringer i Enovas eksisterende ordninger. Vi snakker om et gapende hull i regjeringens krisehåndtering. Fraværet av satsing på energisparing svekker energisikkerheten og forsinker viktige investeringer som kunne ha hjulpet familier og bedrifter gjennom vinteren og gitt permanent lavere strømregning for alle.

Så har vi merket oss at strømtøtteordningen for bedrifter, som ble lagt fram av næringsminister Vestre på fredag, har en klok innretning som bidrar til energisparing. Det er et bra første steg, men ordningen gjelder jo ikke husholdninger, og den gjelder kun spesielt utsatte bedrifter. Derfor trengs en krisepakke for energisparing og solenergi. Vi håper på støtte i komiteen for å hastebehandle vårt forslag til en krisepakke.

Miljøpartiet De Grønne vil med dette foreslå at statsrådets redegjørelse oversendes til komité etter forretningsordenens § 45 b og behandles i komiteen i løpet av de nærmeste ukene. Vi mener det er nødvendig at partiene på Stortinget setter seg ned og diskuterer hvilke grep det kan være flertall for. Jeg er glad for at flere andre partier har signalisert at de ønsker det samme.

Det er mange diskusjoner og momenter i statsrådets redegjørelse som jeg gjerne skulle gått nærmere inn på, men jeg vil avslutte med å si noen ord om verdiene som er Miljøpartiet De Grønnes kompass i denne krisen. For det første: Selv i en akutt situasjon må vi tenke på neste generasjon og løse flere av krisene våre på en gang. Energikrisen kan ikke brukes som påskudd for nye investeringer i fossil energi. Vitenskapen er krystallklar:

Nye olje- og gassfelt er uforenlig med en trygg framtid. For det andre: Vi skal vise solidaritet på tvers av landegrenser. Putins mål er å svekke Europas demokratier, og han bruker energi som våpen. Norges rolle som energis-tormakt gir oss muligheten til å demme opp for Putins utpressing. Derfor bør vi samarbeide om trygg energiforsyning på tvers av landegrenser, og vi bør dele på superprofitten som nå strømmer til Norge.

Svein Harberg hadde her overtatt president-plassen.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [13:30:38]: Jeg vil også starte med å takke for redegjørelsen. Jeg mener det var helt nødvendig at vi samlet oss til møte, men jeg er enig i at det burde gått raskere. I det minste burde regjeringa kunnet legge fram en sak i dag. Vi er kjent med pressekonferansen på fredag, men jeg synes vi burde hatt en sak å behandle, sånn at vi kunne fått fortgang i det vi alle etterlyser.

La meg starte med utgangspunktet, for vi er her med krigen i Europa som bakteppe. Den er dramatisk, den er et forferdelig angrep på Ukraina, og den har fått store konsekvenser. Sånn sett er det vi diskuterer, kanskje en liten ting, men det er også en alvorlig situasjon som jeg er glad for at vi tar på stort alvor.

Kristelig Folkepartis utgangspunkt er at billig strøm på mange måter er et felles gode for samfunnet. Vi har vært heldige i dette landet med å klare å ta i bruk vannkraften, klare å etablere industri rundt om i hele landet. Vi har bygd opp næringslivet på bakgrunn av billig og mye kraft. På samme måte har husholdningene innrettet seg etter billig kraft. Det å få en ny virkelighet nesten over natten er dramatisk for folk, og det er dramatisk for næringslivet. Derfor må vi politikere ta ansvar.

Solidaritet er et ord som går igjen, også i denne sal. Skal Norge vise solidaritet med Europa? Skal vi vise solidaritet med Ukraina? Ja, selvfølgelig, og Kristelig Folkeparti skal stå i første rekke, enten det gjelder humanitær nødhjelp, tilgang på våpen eller andre måter vi kan stille opp for Ukraina – og Europa – på. Jeg blir glad når statsråden sier at Norge har økt produksjonen av gass med 8 pst. Det tilsvarer 100 TWh – satt i sammenheng nesten hele Norges vannkraftproduksjon. Det er fantastisk at vi bidrar med det til Europa.

Jeg kjøper like fullt ikke premisset om at det betyr at vi må produsere så mye vannkraft vi bare kan, tømme magasinene og eksportere, for resultatet av det er tomme magasiner og dyr strøm. Derfor mener Kristelig Folkeparti at vi må få kontroll på eksporten. Vi burde for lenge siden koblet det mot forsyningsikkerhet for å unngå å tappe magasinene, og vi har også bedt om at man utreder muligheten for egne prissoner ved kabelpunktene. For vi ønsker å eksportere strøm. Vi produse-

rer heldigvis nok strøm de aller fleste år, og ved å få mer vann i magasinene vil vannet falle lenger, få større trykk og produsere mer kraft. Det betyr at vi i neste omgang også kan produsere mer strøm, som også kan eksporteres, og dermed kan vi være enda mer solidariske, men det vil også bidra til at vi kan få billigere strøm i Norge. Så vi må ta strukturelle grep. Dette er noe av det vi burde gjort for lenge siden, men som jeg er glad for at regjeringa ser på, i det minste.

Jeg skal ikke bruke innlegget mitt på å snakke om utbygging av fornybar energi, men jeg er helt enig i at enten det gjelder vind, sol, offshore vind, osv., må vi få fortgang i det. Det vil være utrolig viktig i det langsiktige. Det er det samme med enøk – der er det helt avgjørende at det kommer midler til husholdninger, men jeg er også veldig glad for koblingen i den ordningen som ble presentert på fredag, at en nettopp tenker enøk og stimulerer til enøk for næringsliv.

Statsråd Aasland sa i sitt innlegg at han ønsker å skjerme og avlaste folk og næringsliv, men istedenfor å gi næringslivet den hjelpen de trenger, skjermer han de aller fleste mot å kunne søke på ordningen. Han skjermer også de aller fleste mot å kunne søke på enøkmidlene, enten det er smart strømstyring eller sol. Derfor er dette noe av det vi ønsker å ta tak i, at enda flere bedrifter kan få tilgang, og også at støtteordningen forbedres. Vi snakker veldig ofte om forutsigbarhet når vi snakker om næringspolitikk. Dermed kan en ikke avslutte ordningen allerede ved nyttår. Jeg har ingen tro på at et fastpris-marked, som jeg for øvrig er tilhenger av at en gjør noe med, er klart 1. januar. Vi trenger en ordning som varer lenger.

Hvis en tar snittprisen i august for NO2, Sørlandet og Rogaland, var den på 5,50 kr. Med maks utbytte av strømsstøtteordningen som er foreslått for bedriftene, vil en allikevel betale nesten 4 kr, og kanskje enda mer, for det er snittprisen. Det betyr at en bedrift som har det krevende, med det grepet og maks utnyttelse likevel vil betale nesten 4 kr for august. Og hvis strømprisene øker, er det enda mer utfordrende.

Vi fremmer en rekke forslag i dag. Blant annet er de ideelle organisasjonene helt glemt, enten det er sykehus, barnevern, skole, barnehage osv. De er i en helt annen situasjon enn vanlig næringsliv og må løftes. Det samme mener vi bør gjøres med husholdningene i større grad enn i dag, og vi fremmer forslag om det.

Til slutt vil jeg også si: Vi ønsker også komitébehandling, og vi ønsker en rask komitébehandling, så vi kan fatte vedtak raskt.

Statsråd Terje Aasland [13:35:55]: Takk for en grundig debatt så langt, om et særdeles viktig tema. Jeg synes debatten på en god måte har belyst den krevende

situasjonen vi er inne i. I tillegg har den belyst at det heller ikke er lett å samle Stortinget om en bred løsning på de utfordringene vi står overfor. Jeg er også litt bekymret med tanke på enkeltuttalelser som kommer i denne debatten, om hvordan Stortinget sammen med regjeringen skal gripe tak i det som er de langsiktige løsningene på dette. Men jeg håper at vi alle etter hvert kan dele et felles ønske om å finne løsninger på den krevende situasjonen som vi er inne i, og at vi kan bygge inn de langsiktige løsningene som gjør at vi kan få trygghet for stabilitet og forutsigbarhet i tiden framover.

Vi har gjort en rekke tiltak allerede fra det tidspunktet denne regjeringen tiltrådte, ved å redusere eller fjerne elavgiften og gjennom strømtøtteordningen. Strømtøtteordningen vil nå, når vi justerer opp støtteordningen til 90 pst. over 70 øre fra 1. september, gi en familie med normalt strømforbruk – på Sørlandet f.eks. – 45 600 kr i dekning av sine strømkostnader. Det er ikke lommerusk. Jeg synes det er merkelig at den typen uttalelser kommer. Vi bruker 44 mrd. kr for å avhjelpe og avlaste i en veldig krevende situasjon for mange. Det er ikke lommerusk. Det er ganske store summer det er snakk om, og det er viktig å se dette i det totale økonomiske bildet som landet står i, hvor prisvekst, renteøkning, inflasjon osv. preger mye av tiden. Det er viktig å se det i sammenheng.

Vi har økt bostøtten. Vi har bevilget ekstra stipend til studenter, innført egne ordninger for idrettslag og frivillige organisasjoner og for jordbruket og har forsterket dette i løpet av den siste tiden. Vi jobber konsekvent med å sikre forsyningssikkerheten, sørge for at det skal være strøm i kontakten gjennom denne vinteren. Det er viktig at vi fortsetter det arbeidet og med det kan ramme inn vannkraften vår på en sånn måte at den kvaliteten som den har gitt Norge gjennom mange tiår, fortsatt er der i en ny tid, når hele energiforsyningen blir endret.

Det viktigste vi kan gjøre over tid, i tillegg til å håndtere nåsituasjonen, er selvfølgelig å sørge for at vi klarer å bygge opp nok kraft, tilstrekkelig kraft, og nok nett til å håndtere en ny tid der det i økt grad fokuseres på industriableringer og næringslivsetableringer, og der vi i framtiden må bruke strømmen langt bedre enn det vi har gjort fram til nå. Vi må sørge for at det i stor grad fokuseres på enøktiltak. Alt dette svarer vi ut når vi kommer med statsbudsjettet. Vi svarer ut de kortsiktige tiltakene både for næringslivet og for husholdningene gjennom saker som vi regner med blir referert i Stortinget den 30. september, altså om veldig kort tid, sånn at Stortinget raskt kan starte behandlingen av det.

Jeg håper at vi kan finne brede og gode løsninger, men det påhviler oss også å ha en realitetsorientering om bakgrunnen for den situasjonen vi står i. Jeg er glad

for å høre at de fleste partier er enig i at noe av det mest brutale og voldsomme i den situasjonen vi lever i nå, er Putins brutale angrepskrig mot Ukraina, som stopper og utfordrer forsyningene på mange områder, men samtidig er en direkte årsak til den energiuttryggheten, mangelen på energi og energiknappheten som faktisk er i Europa nå, og som preger også oss direkte.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Marianne Sivertsen Næss (A) [13:40:09]: Da jeg vokste opp, trodde jeg at tiden for de store krisene i Norge var forbi. Jeg husker selvsagt at vi kunne være uten strøm i timer om gangen, og at mamma samlet oss alle i stua med stearinlys og vedfyring og stengte alle rom. Andre minner er ikke like lystige. Jeg tenkte ofte på hvilke bomberom som var nærmest, og om hele familien ville nå fram i tide dersom det skulle bli krig. Den kalde krigen gjorde noe med oss alle.

Jeg vokste opp på 1970- og 1980-tallet i Finnmark. Vi har heldigvis ikke siden vært utsatt for uforutsigbar strømtilgang eller av beredskapsgrunner sett oss nødt til å kjøpe inn jodtabletter – ikke før nå. Nå er det alvor. Putin har erklært energikrig mot Vesten, med struping av gass lenge før krigen var en realitet. Vi har det tørreste året på 21 år sør i landet, og magasinfyllingen der er lav. På toppen kommer avvikling av kull og kjernekraft og for treg utbygging av fornybar kraft. At folk er frustrerte og forbannet, skjønner jeg godt. Vi har helt uakseptabelt høye strømpriser og høye matvarepriser og pumpepriser. Det svir i folks lommebok og på bunnlinjen til bedriftene.

Mange spør seg hvorfor staten ikke bare betaler tilbake til folk og bedrifter det den får inn i økte inntekter. Svaret er at den i stor grad gjør det. Anslag for neste år viser at utgiftene til strømtøtte, pensjoner, ukrainske flyktninger, forsvar og offentlige prosjekter øker mer enn inntektene.

Så må vi passe oss for tiltak som gjør ting verre for folk. Hvis vi nå bruker mer oljepenger, vil det fort ramme vanlige folk i form av høyere priser og raskere renteøkning. Det er krevende nå, og med feil grep kan det bli verre. Derimot kan de politiske grepene, de riktige, hjelpe folk gjennom krisen og på sikt gi lavere strømpriser. Olje- og energiministeren redegjorde godt for hvordan strømtøtteordningen for en husholdning med en familie med et normalt strømforbruk på Sørlandet får dekket om lag 45 000 kr av sine strømkostnader i år, og for å trygge arbeidsplasser og forsterke energiomstillingen la regjeringen på fredag fram 3 mrd. kr i støtte til næringslivet.

Vi må ikke glemme at strømprisene er høye fordi vi mangler energi. Vi må produsere mer kraft, bygge nett

og energieffektivisere. Vi tar nå flere politiske grep – kortsiktige, for å hjelpe folk, og langsiktige, for å sikre lavere strømpriser. Vi har vært gjennom kriser før. Vi kom oss gjennom den kalde krigen, og vi skal komme oss gjennom dette også.

Til presidenten: Det er veldig viktig at de forslagene som har kommet inn, nå blir behandlet på en grundig og forsvarlig måte i de ulike komiteene.

Nikolai Astrup (H) [13:43:29]: La meg starte med å takke statsråden for en god og bred gjennomgang av den situasjonen vi nå står i. I mitt hode er det liten tvil om at det er Putin og hans krig mot Ukraina og krig mot energimarkedene i Europa som er hovedårsaken til den situasjonen vi står i – og den startet lenge før den faktiske krigen brøt ut. Han strupte gasstilførselen til Europa allerede i fjor høst. Analyseselskapet Volue Insight har anslått at strømprisen ville vært 50 øre per kWh nå hvis ikke det hadde vært for krigen i Ukraina.

I møte med den situasjonen vi nå står i, som uten tvil er svært, svært krevende for veldig, veldig mange, er det høy etterspørsel etter enkle svar på kompliserte utfordringer. På kort sikt er det i mitt hode bare ett svar på dette: Staten må stille opp for husholdninger og for bedrifter som sliter. På lang sikt må vi bygge ut mer fornybar energi, og vi må bruke energien vår smartere. Høyres mål er at rikelig med ren og rimelig energi skal være et konkurransefortrinn for næringslivet og for industrien og et gode for husholdningene. Vi skal og må tilbake dit.

Når det gjelder tiltak på kort sikt, er det helt avgjørende å få på plass en støtteordning for bedriftene, og Høyres tanke var at Stortinget skulle få en sak om dette i tide til å behandle den i dag. I stedet har vi de siste ukene opplevd at en næringsminister bruker tiden sin på å snakke ned behovet for støtte til bedriftene, fordi det går så bra med norsk næringsliv. Men at mange har klart seg godt hittil, er ingen markør for hvordan dette kommer til å utvikle seg fremover. Vi kan altså ikke lage politikk med utgangspunkt i å se oss i bakspeilet. Høsten og vinteren kommer til å bli krevende. Strømprisene er mange steder ti ganger høyere enn normalt. Regjeringen foreslår å avslutte den bedriftsordningen som de la frem en skisse til på fredag, allerede ved nyttår. Jeg mener det er altfor tidlig, og at regjeringen ikke har tatt helt inn over seg hvor alvorlig situasjonen er for mange av bedriftene våre. Putin er hovedårsaken til de ekstreme prisene, men vi kan ikke bruke bedriftene våre som kanonføde.

Strømsøtte er viktig, men vi må også bedre kraftbalansen. På kort sikt må vi satse på enøktiltak og solenergi, og vi må ha raskere konsesjonsbehandling for både nett og ny kraftproduksjon i tiden fremover.

Høyre er beredt til å behandle en proposisjon om strømsøtte til bedriftene raskt når den endelig kom-

mer, og vi vil oppfordre Stortinget til bredt samarbeid om konstruktive løsninger i tiden som kommer.

Ole André Myhrvold (Sp) [13:46:43]: Det er utfordrende tider. Energisituasjonen og strømprisene påvirker alle og er uten tvil svært krevende for mange – folk og næringsliv.

Takk til statsråden for en god og grundig redegjørelse knyttet til situasjonen.

Slik vi ser det, må løsningene finnes langs to spor: det akutte, som må bidra til å trygge folk og næringsliv i nåtid, og det langsiktige, som må sikre nok rimelig og fornybar kraft for framtiden.

Der den forrige regjeringen ignorerte varsellympene om et dysfunksjonelt europeisk kraftmarked, som jeg vil gi honnør til representanten Astrup for å si startet for et år siden – det startet også før det, med stigende strømpriser inn i 2021 – har denne regjeringen og Stortinget siden valget iverksatt en rekke tiltak for å avhjelpe folk og næringsliv:

- Elavgiften ble senket.
- Husholdningene, landbruk og frivillighet har fått en kraftig sikringsordning.
- Bostøtten og sosialhjelpssatsene er økt.
- Stipendene til studentene er økt.
- Regjeringen presenterte fredag også en sikringsordning for næringslivet.
- Ordninger for økt energieffektivisering er under innføring.
- Det er gjort og skal gjøres tiltak for å styrke forsyningssikkerheten, bl.a. gjennom eksportrestriksjoner på vannkraften knyttet til minstevarnnføring.

Dagens krise krever langsiktige løsninger. Vi trenger mer kraft og økt nasjonal kontroll, som gir forutsigbarhet og trygghet. Derfor slår Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen fast at det ikke skal bygges nye utenlandsforbindelser i denne perioden.

Fra nyttår har regjeringen varslet endringer i grunnrenteskatten som skal bidra til at flere kan velge fastprisavtaler for forutsigbare og akseptable priser. Regjeringens energipolitikk slår fast at nok og rimelig fornybar kraft også i framtiden skal være et konkurransefortrinn for norsk industri. Regjeringen har fått vedtatt en forsterket energimelding som skal øke kraftproduksjonen, bl.a. gjennom en kraftfull satsing på havvind.

Dagens situasjon har vist konsekvensene av innføringen av EUs tredje energimarkedspakke, der RME, Reguleringsmyndigheten for energi, griper direkte inn i norsk energipolitikk. Den nasjonale kontrollen som gir oss folkevalgte de nødvendige redskapene for å løse energikrisen, både på kort og lang sikt, har blitt innskrenket. Da er det paradoksalt at Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønnes svar er mer markert og tettere til-

knytning framfor politisk styring, ved å kreve rask innføring av EUs fjerde energimarkedspakke gjennom en hastebehandling.

Vårt svar er økt nasjonal kontroll – ikke en videre suverenitetsavståelse fra det norske folk til overnasjonale organer. Dette er ikke et nei til verden, slik enkelte prøver å framstille det, men det er et ja til forsyningssikkerhet i et land langt mot nord. Norge skal også i framtiden være en sikker og pålitelig leverandør av energi.

Norge skal være en kraftnasjon også i framtiden. Energipolitikken skal sørge for at vi har kraft nok. Norske forbrukere og industri skal ikke være klienter, men ha grunnleggende trygghet for arbeid og hjem gjennom rimelig og nok kraft.

Marius Arion Nilsen (FrP) [13:50:06]: I dag skriver vi 19. september. Hastemøtet har tatt fem uker å få på plass, men regjeringen har fremdeles lite klart og på plass. Alvoret i situasjonen virker ikke å ha gått opp for regjeringen eller støttepartiet SV. Man har sittet stille, fulgt situasjonen nøye og latt krisen utfolde seg, samtidig som man har avfeid alle behov for å gjøre tiltak mot krisen.

Nå som krisen står på dørstokken, sies det at det er for sent å innføre tiltak som ville hjulpet mot krisen. Begrensninger og regulering av krafteksport kan ikke innføres, for nå er det behov for import i vinter, påstår det. Regjeringen har først sittet stille og fulgt nøye med på at vannmagasinene er blitt tømt, slik at man nå er avhengig av import man kanskje ikke får tilgang til.

Ut fra hva ministeren sa i redegjørelsen, blir det mer forståelig at man har latt krisen utvikle seg. Man har ikke kontroll. Man har ikke forstått alvoret, og regjeringen følger dessverre EU blindt angående energipolitikk, men dessverre ikke hva gjelder støttetiltak. Mange EU-land har kuttet momsen på strøm, de har kuttet drivstoffavgifter, og enkelte land har satt en makspris på strøm. Tyskland alene har kommet med en støttepakke til industrien, godkjent av EU, på nesten 300 mrd. kr. Da blir 3 mrd. kr i lån og støtte til 3 pst. av Norges bedrifter pinkelt, for å si det mildt.

Inflasjonen er drevet av energiprisene og internasjonale impulser, men uten strømstøtte ville den vært enda høyere, ifølge både Finansdepartementet og økonomer. Derfor har vi siden i vinter foreslått 100 pst. strømstøtte over 50 øre for alle norske strømkunder, selvsagt inkludert næringslivet, frivillige, idrettslag og andre.

Verken vi eller næringslivet ber om statsstøtte og store subsidier. Vi ber om at en del av de pengene som er krevd inn, refunderes. Det vi nå erfarer og opplever, er en rekordhøy konfiskering av private verdier. Det er den største overføringen av verdier fra privat næringsliv,

husholdninger, idrettslag og frivillige til staten noensinne.

Vi ber om tiltak mot de underliggende problemene med for tett tilknytning til et dysfunksjonelt kraftsystem i EU. Fram til det må vi ha støtte som monner, til alle strømkunder. Det er ingen bedrifter som kan planlegge for 10–20-doblede strømpriser. Og til vinteren kan det bli verre hvis de verste prognosene slår til – hvis man får en tørr høst, hvis man får en kald vinter, og hvis man fortsatt har problemer med franske kjernekraftverk og annet. Det er ingen bedrifter som kan planlegge for det.

Staten har muligheten. Staten får ca. 85 pst. av alle inntektene på kraftsalg via Statkraft og kraftbeskatningen, og det er staten som er nøkkelen for å løse dette. Da må staten gi tiltak som monner.

Lars Haltbrekken (SV) [13:53:20]: Mange er svært bekymret for den kommende vinteren og de skyhøye strømprisene. Som landets øverste folkevalgte har vi et soleklart ansvar for på kort sikt å sette i verk tiltak som avhjelper situasjonen, og på lang sikt å ta strukturelle grep som forhindrer at denne situasjonen oppstår igjen.

Derfor legger SV i dag fram tre forslag. Vi vil ha en langt bedre og mer solidarisk strømstøtte til husholdningene. Strømstøtten vi har, har vært viktig og hjelper mange, men den kan forbedres. Den kan gjøres bedre, særlig for dem som har dårlig råd og det laveste strømforbruket. Derfor foreslår SV en kraftig forbedring av støtten til basisforbruket. Det vil gi mange av dem som har dårlig råd og lavt forbruk, en betydelig bedre støtte. I tillegg vil en trinnvis støtte oppmuntre oss alle til å spare på strømmen.

Det andre forslaget vårt er å få energieffektivisert Norge. Vi må bruke denne strømpriskrisen til et skikkelig krafttak for energieffektivisering. Selv om mange nå setter i verk enøktiltak, er det fortsatt en god del som ikke har råd til varmepumpe, til solcelleanlegg eller til å bytte ut vinduene. Vi må få på plass bedre og mer sosialt rettferdige støtteordninger, sånn at det ikke bare er de av oss med god råd som kan sette i verk enøktiltak.

Det tredje forslaget er å sikre kontroll over strømprisene og bruken av den fornybare kraften vår. Det siste året har Russlands president, Putin, brukt energi som våpen for å destabilisere Europa. Siden i fjor sommer har han holdt tilbake gass for å drive energiprisene oppover. I tillegg har klimakrisen gitt oss den tørreste sommeren på over 500 år i Europa. Det har ført til tomme vannmagasiner og redusert drift av atomkraftverkene i Frankrike fordi man ikke lenger har nok vann til kjøling. Putins forferdelige krig i Ukraina, hans bruk av gass som våpen og klimatorken har smittet over på strømprisene i Norge gjennom våre mellomlandsforbindelser.

Vi kan ikke lenger la markedet styre prissettingen av strøm, sånn som vi ser det gjør i dag. Vi kan ikke la det være den dyreste kraften som tas i bruk for å dekke forbruket, som skal bestemme prisen på norsk vannkraft.

SV er klar til å starte forhandlinger med regjeringspartiene om en bedre og mer rettferdig strømstøtte, om en kraftfull enøkinnsetning og om å sette i verk tiltak som gjør at vi får kontroll over kraftressursene våre. Vi er klar til å sette i gang disse forhandlingene nå, sånn at folk kan gå vinteren mye tryggere i møte.

Sofie Marhaug (R) [13:56:34]: I stedet for å ta et oppgjør med dagens kraftliberalisme limer regjeringen stadig nye plaster på et sår som vokser seg større og større. Strømpriskrisen og etter hvert også forsyningskrisen går ikke over så lenge vi er koblet på større og dyre prisområder. Da er ikke løsningen å bygge ned norsk natur med vindkraft. Det hjelper ikke på kort sikt. På lang sikt er vi alle døde – for å sitere den amerikanske økonomen Keynes.

Norge kunne vært bedre stilt om vi ikke hadde gamblet med verdiene våre på den europeiske kraftbørsen. Folk og bedrifter vil ikke bli behandlet som klienter av den norske staten – de vil ikke ha støtte, de vil ha rimelige priser. Derfor er det mange som støtter Rødt når vi foreslår makspris på strøm for å begrense kraftbransjens superprofitt.

Hele ideen om at europeiske gasspriser skal styre prisene her hjemme, truer ethvert løfte om å ta vare på det norske konkurransefortrinnet med billig, klimavennlig energi. Politikere som på den ene siden snakker om å ta vare på dette fortrinnet og på den andre siden om å harmonisere norske priser med europeiske, snakker bare 50 pst. sant.

Noen er redde for at markedsregulering vil føre til strømslusing, men det største sløseriet med norsk kraft er å elektrifisere sokkelen – å bruke ren energi til å grønnvaske fossil energi – og å gi bort kraft til datasentre som skal utvinne kryptovaluta.

En ting alle tilsynelatende er enig i, men aldri prioriterer, er å energieffektivisere – få ned kraftforbruket. Rødt fremmer i dag to forslag som handler spesifikt om enøk, og ett om å innrette strømvavgiftene som en toprismodell som gjør vanlig forbruk billigere og luksusforbruk dyrere. Enøk er det eneste som monner på kort sikt. Å rulle ut varmepumper, investere i energirådgivning, etterisolering og solkraft til husholdninger, særlig for folk med dårlig råd, er den beste måten å spare strøm på. Høye strømpriser er derimot en urettferdig og lite treffsikker måte å spare strøm på.

I KK – ikke avisen Klassekampen, men magasinet Kvinner og Klær – kunne vi i sommer lese om en ufør mor som solgte sengen sin for å betale strømregningene.

Litt senere kunne vi lese om en alenemor som tok ekstrajobb og vasket klær om natten for å få råd til å ha et normalt strømforbruk.

De med god råd kan alltså kjøpe seg fri, mens de fattigste må skru av lyset og skru av varmen. De rasjonerer allerede, og de har ikke skikkelige alternativer når kulden setter inn.

Ola Elvestuen (V) [13:59:47]: Det er krig i Europa. Norge må stå sammen med resten av Europa om å støtte Ukraina både med våpen, med utstyr og økonomisk, vi må støtte og stå sammen med Europa om å innføre sanksjoner mot Russland, og vi må samarbeide med Europa for å avslutte bruken av russisk gass så raskt som mulig.

Jeg er glad for at statsråden også la vekt på samarbeid, og at han, når han også sier at vi må ha mer kraft i de norske vannmagasinene, ikke lenger linker det til at det skal være begrensninger i kraftutvekslingen med Europa – jeg vil gjerne ha en bekreftelse på det i siste innlegg. Vi trenger å samarbeide mer. Vi trenger også å være en del av det arbeidet Europa gjør for å begrense kraftforbruket – både 5 pst. reduksjon av krafttoppene og at man jobber for 10 pst. reduksjon i kraftforbruket generelt. Og det er bra at statsråden tar med at vi nå må planlegge mye mer systematisk for å få på plass 10 TWh energisparing i eksisterende bygg fram mot 2030.

Jeg vil også legge til at det er viktig at vi blir med på de enighetene som EU skal komme fram til når de f.eks. skal legge fram sine forslag for Repower EU, der man vil ha en raskere saksbehandling for ny fornybar energi, som vi trenger.

I den prissituasjonen som er nå, må vi også gi støtte. Mange har lagt vekt på en sterkere satsing på enøktiltak. Venstre mener at Enova for lenge siden, gjennom en tilleggsavtale, burde ha fått beskjed om å lage bredere støtteordninger for folk flest, enten det gjelder varmepumper, solenergi eller bygningsmessige tiltak. Vi har i dag også et forslag med ti punkt, for å få en raskere utbygging av solenergi i Norge.

Regjeringen kommer sent og med lite når det gjelder støtte til næringslivet. Det er en låneordning hvor staten tar 90 pst. av risikoen, den har vi hørt om tidligere, og det er en endret grunnrentebeskatning når det gjelder fastpris, som skal komme innen 1. januar. Det har vi også blitt kjent med tidligere. Men i selve den ordningen som ble presentert på fredag, er det vel ganske lite. Det er 25 pst. reduksjon i pris over 70 øre i tre måneder hvis man har besøk av en energirådgiver. Det er bra, det er bra med større energieffektiviseringstiltak og støtte til det, men vi trenger mer for næringslivet. Venstre tror vi kan gjøre mer av det vi hadde under koronaen, at man gir støtte også til de små og mellomstore bedriftene

via kommunene. Men det vi særlig trenger å se på, er de litt større som konkurrerer i Norge, og som dermed ikke kan legge på sine priser.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [14:03:10]: Jeg har allerede løftet en del av Kristelig Folkepartis forslag, men jeg ønsker å presisere litt knyttet til frivillige organisasjoner og ideell sektor. Jeg er egentlig glad for at næringsministeren – med et stort ansvar for ideell sektor – også sitter her i dag, og min påstand er at ideell sektor langt på vei er glemt i de ulike ordningene. Det har nok litt å gjøre med at man ikke løser de strukturelle problemene, men kommer med ulike støtteordninger, og da blir det et slags lappeteppes der en bare tar den ene etter den andre. I løpet av debatten er det mange som har skrytt av at en fikk en ordning for husholdningene, og så var det for studenter, og så var det for landbruk, og så var det for bedrifter. Ja, det er flott at det kommer, men det betyr også at det er noen som faller utenom.

De ideelle er i seg selv i en veldig spesiell situasjon, enten det er – som sagt – sykehus, barnevern, skole, barnehage osv. De kan ikke lempe regningen over på kunden på samme måte som vanlig næringsliv, og de får heller ikke lov til å ha store penger på bok, så med en kraftig økning i strømprisen for dem – og det er veldig mange som sliter allerede – vil de få det veldig tøft utover vinteren. Jeg mener at næringsministeren burde tatt grep og inkludert dem i ordningen for frivillige organisasjoner, men der er det eksplisitt uttalt at organisasjoner som utfører lovpålagte offentlige tjenester, ikke kan søke. Det betyr at de faller helt utenfor, og derfor er det mange som kommer til å få det krevende. Så vi har fremmet forslag om at de skal inkluderes i den ordningen, og det håper jeg at regjeringen lytter til.

Det andre som jeg ønsker å løfte, er frivillige organisasjoner. Jeg er glad for at det kom en forbedring av ordningen på fredag. Det var lovlig sent, men det var bra. Samtidig vet en at selv med 90 pst. kompensasjon over 70 øre blir det beintøft for mange – turnhaller, håndballhaller, klubbhus, fritidsklubber. Det er en helt annen pris enn en er vant med, og mange vil da – selv med de gode ordningene der – få en regning som er tre-fire ganger høyere.

Det er fristende å nevne fritidskortet, men jeg tror ikke jeg skal dra opp den debatten. Men det at mange barn og unge som i utgangspunktet sliter med å delta, nå vil få en høyere regning, er dramatisk, og dette er – i gåseøyne – små penger. Dette er noe regjeringen burde sett spesielt på. Og i parentes: Jeg ble kontaktet i helgen av en klubb som fikk spillemidler til å bygge oppvarming knyttet til gass, som jo ikke er inkludert i ordningen. Så kan en mene mye fram og tilbake om det, men i en tiårsperiode får de altså spillemidler – og kan heller ikke

legge om til noe annet – og får skyhøye regninger. Konsekvensen er stengte tilbud for barn og unge. Det burde en sett på.

Til slutt inflasjon: Det blir brukt om hverandre, men jeg stilte spørsmål til Finansdepartementet om hva inflasjonen ville vært hvis Kristelig Folkepartis løsning på 100 pst. kompensasjon over 50 øre hadde fått virke. Den ville gått ned fra 8,9 pst. Med regjeringens løsning er den på 6,5 pst., men med Kristelig Folkepartis løsning ville den ha vært på 6 pst. Det betyr at hvis en hadde valgt den modellen uten å bruke oljepenger, ville inflasjonen bare vært på 6 pst.

Solveig Vitanza (A) [14:06:30]: Energikrisen i Europa opptar oss alle, og jeg vil starte med å takke olje- og energiministeren for redegjørelsen og for at han, sammen med resten av regjeringen, jobber hardt for å hjelpe mange i en vanskelig situasjon.

Det norske næringslivet er inne i en svært spesiell tid. På den ene siden går det godt, og det er høyt press i økonomien. Samtidig vet vi at det er bedrifter som sliter akutt med de økte energiprisene. Det gir en komplisert situasjon, og selv om det er flere partier i denne salen som kaster rundt seg med lettvinde løsninger, vil ikke det hjelpe det norske næringslivet.

Arbeidet med strømstøtte for næringslivet har vært en krevende balansegang, der vi på den ene siden må unngå å skape ytterligere press i norsk økonomi, samtidig som vi ønsker å gi strømintensive bedrifter hjelp til å omstille seg. Gjennom et godt samarbeid med partene i arbeidslivet har regjeringen nå fremmet treffsikre ordninger som skal trygge arbeidsplasser og forsterke energiomstillingen.

Tiltakspakken som regjeringen la fram på fredag, sammen med LO, NHO og Virke, vil komme om lag 20 000 av de mest utsatte bedriftene til unnsetning allerede nå i høst. Bedrifter med strømintensitet på minst 3 pst. som gjennomfører energikartlegging, vil få 25 pst. av strømprisen over 70 øre dekket fram til nyttår. Bedrifter som i tillegg vil gjennomføre enøktiltak, som solcellepaneler, varmepumper eller etterisolering, vil kunne få opptil 45 pst. av strømprisene over 70 øre dekket – i tillegg til at staten dekker 50 pst. av selve enøkinvesteringen. Dette innebærer at alle får hjelp, og at ordningen har et sterkt enøkinsentiv. Slik bidrar tiltakene til å gjøre noe med problemet, ikke bare med symptomene.

Selv om vi nå i første omgang sier at dette er fram til nyttår, er det viktig å poengtere at dette i første omgang skal vare fram til vi får på plass mer langsiktige løsninger, slik som fastprisavtaler. I tillegg stiller staten opp med subsidierte lånegarantier til bedrifter som sliter som følge av strømkostnader, og vi endrer grunnrente-beskatningen slik at fastprisavtaler skal bli rimeligere.

Dersom Stortinget raskt slutter seg til pakken – som partene i arbeidslivet ber om – kan Enova sannsynligvis starte utbetalingene allerede i november.

Regjeringens strømtiltak er særlig rettet mot små og mellomstore bedrifter. De utgjør viktige arbeidsplasser og næringsvirksomheter i lokalsamfunnene over hele landet. Ikke minst vil tiltakene bidra til en raskere grønn energiomstilling.

Jeg håper at Stortinget lytter til oppfordringene fra LO, NHO og Virke og så raskt som mulig slutter seg til regjeringens tiltak.

Tina Bru (H) [14:09:44]: Etter å ha lyttet til debatten her i dag skjønner jeg nå at det var for mye forlangt, men jeg hadde håpet at vi i Stortinget i dag i hvert fall kunne være enige om én ting, og det er at hovedårsaken til de høye kraftprisene vi har hatt de siste månedene, er Putins krig, hvor han bruker energi som middel for å splitte et samlet Europa. Allerede i fjor sommer begynte Putin å strupe gassleveransene til et energitørst Europa. Når Russlands leveranser av gass til Europa har gått fra 40 pst. til 9 pst., er det ingen tvil om at hovedpersonen i dette stykket heter Vladimir Putin. Det er noen representanter i denne salen her i dag som med fordel kunne satset på å erkjenne det i større grad. Representanten Marhaug, f.eks., som holdt innlegg litt før meg, nevnte verken krigen eller Putin med et eneste ord i sitt innlegg. Denne krigen fører med seg ustabilitet, den setter politiske ledere og folk på prøve. For å lykkes må vi ha vilje og politikk til å handle og holde ut gjennom en energikrise som skaper rekordpriser, presser næringslivet, frivilligheten og folk, og som gir veldig god grunn til uro med tanke på vinteren vi har i vente.

Vi har altså gått fra en situasjon hvor de aller færreste var bekymret for strømgregningen sin eller brydde seg nevneverdig om at vi har et markedsbasert system, til nå å ha debatter der det blir tatt til orde for å endre systemet vårt fundamentalt over natten. Noen av de ivrigste stemmene for å trekke Norge ut av det europeiske kraftsamarbeidet sitter altså i regjering. Det bekymrer meg. Hvis Stortinget kan være enig i at Putin er hovedårsaken til de høye energiprisene, selvfølgelig i kombinasjon med tørke og varmerekorder, er det ikke først og fremst systemet det er noe fundamentalt galt med. Vi har krig i Europa og med det et marked som er satt ut av spill. Det ville vært svært alvorlig hvis vi helt uten grundige vurderinger skulle gjøre drastiske endringer i et system som tross alt har tjent oss svært godt over mange, mange tiår.

Noen i denne sal har tatt til orde for å innføre makspris. Det vil ikke gjøre noe annet enn å øke risikoen for rasjonering. Vi hadde da brått måttet innføre planøkonomi, og på sikt måtte staten gått inn og bestemt hvem som skulle få lov til å bruke kraften, sånn at vi ikke hadde

brukt for mye. Derfor er det bedre å la markedet bestå, men sørge for at den voldsomme ubalansen – igjen: utløst av Putins krig – ikke får store konsekvenser for enkeltmennesker og ellers levedyktige bedrifter. Derfor er det helt riktig at vi omfordeler de ekstraordinære inntektene det offentlige håver inn, for at de høye prisene ikke skal bli som en kunstig skatt for deler av befolkningen og bedrifter i sør, øst og vest. Høyre har i månedsvis tatt til orde for at dette må gis tilbake til nettopp de folkene og de bedriftene.

Willfred Nordlund (Sp) [14:13:00]: Kraft- og energibransjen er fundamentert på et historisk samfunnsoppdrag, et oppdrag for å skaffe rimelig strøm til bruk i hjem, til industrisatsing og til øvrig næringsliv i hele landet. Nå står vi her i dag med ekstreme priser og en verktøykasse som har sine begrensninger, eller der det tar tid å finne verktøyene. Jeg skal ikke bruke tid på å fordele skyld, men målet til Senterpartiet er at vi igjen skal ha rikelig og rimelig kraft tilgjengelig for folk og næringsliv. Det krever at vi både løser de umiddelbare problemene og ikke skaper nye, og at vi tenker langsiktig rundt løsninger og politikk.

Vi lever i en usikker tid med krig i Europa samtidig som vi også står foran andre problemer. Det betyr at vi har tøffe tak, diskusjoner og valg foran oss. For Senterpartiet handler kraft- og energipolitikk om å trygge norske innbyggers interesser, fellesskapet og samfunnsverdiene. Vi er opptatt av at vi skal trygge arbeidsplasser og folk i den grad det er mulig innenfor regelverket vi må forholde oss til i den krisen vi står i. Det er en grunn til at Norge i dag har en strømkompensasjonsordning for norske husholdninger, idrettslag og frivillige organisasjoner og bostøtte til dem med lavest inntekt.

Kraftsystemet er ikke enkelt. Det er heller ikke enkelt å finne løsninger som treffer alle nå i krisen, selv om noen forsøker å skape det inntrykket. Politikk må også henge sammen, særlig den økonomiske politikken, samtidig som den søker å skape trygghet i en usikker tid for folk. Det er bare kort tid til vi skal diskutere statsbudsjettet for hele 2023, hvor det må tas vanskelige valg, men hvor man har mulighet til å se en helhet.

Strømkompensasjonsordningen for jordbruket og veksthusnæringen har vart en stund. I forrige uke varslet regjeringen at den skal forsterkes. Strømtiltaksordningen for øvrig næringsliv ble også presentert av regjeringen i forrige uke. Ordningen antas å ville hjelpe om lag 20 000 bedrifter i områder med spesielt høye strømpriser. Den skal Stortinget behandle i nær framtid. Formålet er å trygge mange små og mellomstore bedrifter der man ikke har hatt muligheten til å skyve kostnadene over på kundene, hatt for vane eller mulighet til å sikre

prisene, og der strømkostnadene nå truer med å velte bedriftene over ende.

Svært mange er glad for energitilskuddsordningen og lånegarantiordningen som regjeringen har laget i samarbeid med NHO, LO og Virke, men flere er naturligvis også skuffet over at de har havnet utenfor. Ingen ordning er perfekt, men det hjelper mange på kort sikt. Samtidig styrker ordningene konkurranseevnen og reduserer kraftforbruket på lang sikt i næringslivet.

Dette er kriseløsninger som i utgangspunktet skal vare fram til nyttår. Da er målet vårt å få på plass et nytt fastprisregime som gir kraftbransjen mulighet til å tilby mye lavere priser enn i dag.

Igjen: Dette er en krise alle kjenner på, og vi må løse den uten å skape nye. Vi må sikre nasjonal kontroll over kraftpolitikken og igjen skape trygghet for rimelig og rikelig med kraft i hele Norge. Kraftsystemet må også tåle krig og krise. Det gjør det ikke i dag.

Roy Steffensen (FrP) [14:16:15]: Veldig mange i næringslivet har hatt store forventninger til dagens møte. De har sett lyset i tunnelen, men så viste det seg dessverre at for mange var lyset i tunnelen et møtende tog. Mens bedrifter i dag morges sto og demonstrerte mot strømprisene utenfor her, har vi i salen i dag demonstrert politisk handlingslammelse, for ikke er det en skikkelig behandling av en aktuell sak, heller ikke blir det en skikkelig debatt. Forslag som blir fremmet, skal ikke stemmes over, og det regjeringen har sagt de vil foreslå, er ennå ikke gått gjennom i regjering og vil ikke bli overlevert til Stortinget før i oktober.

Dette er skuffende. Det er veldig skuffende. Vi står nå i en alvorlig situasjon, og det er krevende tider for tusenvis av bedrifter. Verst er det kanskje for bedrifter i mitt hjemfylke, Rogaland, som opplever de høyeste strømprisene. På Bryne er det et enormt veggmaleri av Erling Braut Haaland, og på det står teksten:

«Snakk me fødne så går helste alt aent godt.»

Det synes jeg summerer opp litt av den jærskle ånden som også driver næringslivet, og det er at med hardt arbeid går det godt. Men nå er vi i en situasjon som er ukjent for næringslivet på Vestlandet. Hardt arbeid, nøysomhet og å bite tennene sammen er ikke lenger nok. Når næringslivet i Rogaland roper om hjelp fra staten, er det alvor.

Vi hører nå om bedrifter som frykter konkurs, tap av arbeidsplasser og livsverk i ruiner. Vi hører om dagligvarebutikker som har gått bra i 30 år, men som risikerer at alt legges i grus i løpet av et halvt år. Vi hører om bedrifter som ikke engang trenger å regne på anbud, for prisforskjellene på vår region og resten av landet er så enorme at de har tapt før de har begynt. For disse vil det hjel-

pe fryktelig lite å få støtte kun i oktober, november og desember, hvis de kvalifiserer.

Fremskrittspartiet mener at pakken regjeringen har varslet skal komme, ikke bare kommer altfor sent, men den er også for dårlig, den angår for få, og den har et for kort tidsperspektiv. Dette er en situasjon vi beklager på det sterkeste, og som vi veldig gjerne skulle ha unngått. Det er en situasjon som vi veldig gjerne kunne ha unngått, for allerede i januar inviterte Fremskrittspartiet resten av partiene på Stortinget til et felles møte mellom partiene for å finne løsninger på de utfordringene næringslivet sto overfor i møte med de høye strømprisene. Da var det kun Rødt som takket ja til et sånt møte, og regjeringspartiene valgte å ikke engang svare på henvendelsen fra Fremskrittspartiet.

Nå går næringslivet en tøff vinter i møte. Vi i Fremskrittspartiet frykter det blir enda verre når forhandlingene om statsbudsjettet setter i gang, der det er varslet at næringslivet skal bli møtt med enda høyere skatter og avgifter.

Åsmund Aukrust (A) [14:19:35]: I dag våknet vi til nyheten om at det i natt har vært et angrep rett ved Ukrainas nest største atomkraftanlegg. Det er nok en tragisk påminnelse om at vi har en fullskala angrepskrig midt i Europa. Krigen som foregår foran øynene våre, er så brutal at det er vanskelig å ta inn over seg. Tusenvis av mennesker er drept. Millioner av mennesker er drevet på flukt. Krigen i Ukraina viser Europa på sitt verste – massegravene i Izium, massakren i Butsja, utbombede skoler i Mariupol – men den har også vist Europa på sitt beste, at vi evner å stå sammen når vi må. Vi forsyner ukrainerne med våpen, og vi innfører sanksjoner for å gjøre det vi kan for at Ukraina skal vinne sin frihet. Putin har undervurdert både ukrainernes kampvilje og Europas samhold. Putin ønsker å splitte oss – splittelse mellom land og splittelse internt i land. Energi er det han bruker som sitt våpen.

Som flere har sagt: Vi så opptrappingen til krigen allerede for et år siden. Siden invasjonen den 24. februar har Russland skrudd av og på kranene. Det har blitt svært tydelig for oss alle hvor avhengig Europa er blitt av russisk gass. Avhengigheten er heldigvis i ferd med å snu, men det vil ta tid før Europa igjen har tilstrekkelig og stabil energiforsyning. Vi må gjøre det vi kan for å redusere vår sårbarhet. Det gjør vi når vi starter nye industrieventyr med satsing på havvind, og det gjør vi med strømtøtten til regjeringen, for den gjør oss alle bedre rustet til å komme gjennom en vanskelig tid. Vi i Norge vil sammen med resten av Europa bli stilt overfor en stor prøve – hvordan vi skal møte denne krigsvinteren. Men vi skal klare det, for vi skal møte dette sammen.

Det er mulig Rødt og Fremskrittspartiet har hatt ferie i tre måneder, men det har ikke regjeringen. De har laget Europas beste støtteordning for alle husholdninger, og nå før helgen ble ordningen for næringslivet lagt fram, og den fikk støtte fra både arbeidsgiverne og arbeidstakerne. Flere partier bør merke seg LO-lederens klare tale. Hun sier: Nå er det slutt for politisk spill, den saken er for alvorlig. Det som haster, er å få flertall for regjeringens pakke.

Det er påfallende å høre Fremskrittspartiet latterliggjøre det at det er Putin som er ansvarlig for situasjonen vi er i, og Rødt nevner det ikke med et eneste ord. Det bør være et tankekors i denne debatten.

Krigen i Ukraina berører oss alle, men våre prøvelser blir små sammenlignet med ukrainernes kamp for frihet og demokrati. Vi må aldri komme dit at vi blir mer bekymret for krigens konsekvenser enn for selve krigen. Derfor er det bra at regjeringen stiller opp med støtte til Ukraina samtidig som vi får på plass sterke strømsstøtteordninger for å avlaste familier og bedrifter. Ingen skal stå alene. Som energiministeren tydelig sa: Vi skal stille opp så lenge krisen varer, for vanskelige tider møter vi best i fellesskap.

Bård Ludvig Thorheim (H) [14:22:51]: Putins hybridkrig mot europeisk samhold og grunnleggende frihetsverdier har satt det europeiske energimarkedet ut av balanse. Det påvirker også Norge, som er tett integrert i det nordiske kraftmarkedet. Det nordiske kraftmarkedet er videre koblet til det kontinentale Europa.

En strømsstøtteordning for husholdninger og bedrifter er nødvendig, men det er ikke nok. Vi må i tillegg gjøre noe med det underliggende problemet, som er at det norske kraftmarkedet blir særlig sårbart når kraftbalansen ikke er god nok. Et stort kraftoverskudd bidrar til lavere priser, mens en svakere energibalanse gir høyere priser. Derfor fremmer Høyre en rekke forslag til hvordan vi kan få fart på kraftproduksjonen på kort sikt. Vi kan ikke vente med å styrke kraftbalansen til havvind fases inn i stor skala. Jeg hørte statsråden nevne i sin redegjørelse målet om 30 GW havvind innen 2040, og samtidig understreket at han har til hensikt å gjennomføre det. Vel, om Terje Aasland er statsråd i 2040, skal jeg ikke ha noen formening om, men jeg tror folk forventer at vi gjør alt vi kan her og nå for å styrke kraftbalansen og komme oss raskest mulig ut av strømpriskrisen.

Regjeringen har oversett mange tiltak som kan gjøre strømprisen noe lavere, styrke forsyningssikkerheten vår og bidra til en raskere klimaomstilling av samfunnet. Vannkraften er ryggraden i det norske kraftsystemet. Vi kan fjerne flere barrierer for å realisere mer vannkraft fra småkraftverk på kortere tid. Men det vil henge sammen med en raskere konsesjonsbehandling fra myndighe-

nes side og en raskere nettutbygging og utnyttelse av strømmettet. Vi håper at Stortinget slutter opp om Høyres mange konkrete tiltak for å få fart på kraftproduksjonen fra kilder som vann og sol, kombinert med energieffektivisering.

Vi går en krevende vinter i møte. Da er det viktig at vi gjør alt vi kan for å gi husholdninger og bedrifter muligheten til å ta valg som vil lønne seg for dem og for samfunnet. I den andre enden av strømpriskrisen vil vi ha et sterkere og grønnere energisystem som ikke lar seg presse av Putins Russland.

Statsråd Terje Aasland [14:25:43]: Takk for en debatt som vel har gått i litt ulike retninger, men jeg vil understreke at denne regjeringen vil gjøre det vi må gjøre. Vi vil snu hver eneste stein for å komme ut av denne situasjonen på en bedre måte enn det som var inngangen, og inngangen var egentlig en situasjon og et kraftsystem som var dårlig forberedt på den krisen som vi nå har møtt. Det kan jeg også si til den forrige regjeringen, som hadde ansvaret for energiforberedelsen og planleggingen: Det var ikke mye bekymring for den situasjonen som vi nå er inne i, eller at vi skulle få knapphet på energi, til stede. Nå er det om å gjøre å bygge opp et kraftsystem som tåler en ny tid, og regjeringen er godt i gang med det. Vi har allerede lansert flere tiltak som nettopp skal sørge for at vi får tilstrekkelige mengder med rimelig energi som en kvalitet i det norske samfunnet, for å trygge folk, men også for å understøtte industrien og næringslivet i å ta investeringsbeslutninger, også grønne investeringsbeslutninger, i tiden framover.

Det som er dypt bekymringsfullt ut fra denne debatten, er når partier i denne stortingssalen til de grader står og underkjenner konsekvensene av Putins energikrig mot Europa. Det er et totalt fravær av realitetsorientering, som er skremmende. Det er ingen tvil om at det som nå utspiller seg, får direkte konsekvenser for Norge og for Europa, og er dypt tragisk for både folk, industri, næringsliv og tryggheten til oss alle. Han ønsker bevisst å spre fortvilelse og splittelse, og han klarer det når det er et slikt fravær av realitetsorientering, men jeg skal la det ligge.

Når det gjelder næringslivet, kan jeg ikke se av de 91 forslagene som er fremmet, at det er kommet noen nye forslag som har en offensiv tilnærming til næringslivet. Men jeg kan forsikre om at regjeringens hensikt ikke er å avslutte oppmerksomheten rundt næringslivet den 1. januar. Tvert om, da mener vi at fastprisavtalene skal være med og avløse den støtteordningen som kommer over statsbudsjettet, og som næringsministeren godt redegjorde for sist fredag. Og fastprisavtalene skal jo være det langsiktige og forutsigbare for norsk næringsliv, og

det er viktig at vi får det på plass, og det er viktig at det fungerer. Kraftprodusentene har sagt at de ønsker denne ordningen, og at de da kan tilby mye gunstigere avtaler, og det mener jeg at de må innfri på i tiden framover.

Så er det slik at den strømsøtteordningen vi har, som jeg mener har truffet det brede lag av folket på en god måte, også medfører at folk sparer strøm. I den sørlige delen av Norge har husholdningene nå spart 9 pst. i inneværende år. Det har aldri skjedd tidligere. Det har selvfølgelig noe med prisen å gjøre, men det har også noe med bevisstheten å gjøre i tilknytning til det.

Til Ola Elvestuen: Jeg har sagt at jeg ønsker å fortsette samarbeidet om energi. Jeg mener det er viktig, men jeg har vært veldig tydelig på at vi skal ramme inn forsyningssikkerheten på en ny måte, og ha en styringsmekanisme som gjør at vi i ekstreme situasjoner også begrenser eksporten.

Presidenten: Dermed er debatten i sak nr. 1 avsluttet.

Behandlingsmåten vil vi ta stilling til ved votering, og det ringes da til votering.

Votering

Masud Gharahkhani gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er vi klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1, debattert 19. september 2022

Redegjørelse av olje- og energiministeren om kraftsituasjonen (Det vil bli foreslått debatt umiddelbart etter redegjørelsen)

Presidenten: Presidenten vil først foreslå at olje- og energiministerens redegjørelse om kraftsituasjonen sendes energi- og miljøkomiteen.

Representanten Bjørnar Moxnes har foreslått at redegjørelsen behandles etter § 45 første ledd bokstav a, dvs. føres opp til behandling i et senere møte.

Det votes alternativt mellom presidentens forslag og forslaget fra Bjørnar Moxnes.

Votering:

Ved alternativ votering mellom presidentens forslag og forslaget fra Bjørnar Moxnes ble presidentens forslag bifalt med 95 mot 4 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.42.02)

Sak nr. 2 [14:42:13]

Referat

1. (539) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om endring i folketrygdloven (Lovvedtak 108 (2021–2022))
 2. lov om endring i skatteloven (Lovvedtak 109 (2021–2022))
 3. lov om endring i skattebetalingsloven (Lovvedtak 110 (2021–2022))
 4. lov om endring i skatteforvaltningsloven (Lovvedtak 111 (2021–2022))
 5. lov om endring i folkeregisterloven (Lovvedtak 112 (2021–2022))
 6. lov om endring i lov 21. desember 2020 nr. 168 om endringer i merverdiavgiftsloven (Lovvedtak 113 (2021–2022))
 7. lov om endring i tollavgiftsloven (Lovvedtak 114 (2021–2022))
 8. lov om endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon) (Lovvedtak 93 (2021–2022))
 9. lov om endringer i verdipapirhandelloven (flagging) (Lovvedtak 92 (2021–2022))
 10. lov om endringer i arveloven (digitalt skifte av dødsbo) (Lovvedtak 87 (2021–2022))
 11. lov om endringer i inndelingslova (ny fylkesinndeling og nye fylkesnavn) (Lovvedtak 115 (2021–2022))
 12. lov om endringer i bildeprogramloven mv. (oppheving av statlig forhåndskontroll av kinofilm) (Lovvedtak 97 (2021–2022))
 13. lov om endringer i vegtrafikkloven og yrkestransportloven (mobilitetspakken mv.) (Lovvedtak 98 (2021–2022))– er sanksjonert under 22. juni 2022
Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (540) Endringer i allmenngjøringsloven (adgang til å gi forskrift om oppdragstakers dokumentasjonsplikt) (Prop. 139 L (2021–2022))
3. (541) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Seher Aydar og Emma Watne om å bedre ME-sykes trygderettigheter (Dokument 8:271 S (2021–2022))
4. (542) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Emma Watne, Marie Sneve Martinussen, Bjørnar Moxnes og Tobias Drevland Lund om å oppheve Arbeidstilsynets øvre gebyrgrense (Dokument 8:278 S (2021–2022))
5. (543) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Emma Watne, Seher Aydar og Geir Jørgensen om å sikre allmenngjort lønn i utelivsbransjen (Dokument 8:279 S (2021–2022))

Enst.: Nr. 2–5 sendes arbeids- og sosialkomiteen.

6. (544) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lan Marie Nguyen Berg og Une Bastholm om en mer rettferdig strømstøtteordning som opprettholder insentivene til å investere i energieffektivisering (Dokument 8:281 S (2021–2022))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
7. (545) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Bjørnar Moxnes, Marie Sneve Martinussen, Seher Aydar, Tobias Drevland Lund, Geir Jørgensen, Hege Bae Nyholt og Mimir Kristjánsson om strakstiltak mot de høye strømprisene og for å øke forsyningssikkerheten (Dokument 8:282 S (2021–2022))

Presidenten: Presidenten foreslår at dette forslaget sendes energi- og miljøkomiteen.

Representanten Sofie Marhaug har bedt om ordet.

Sofie Marhaug (R) [14:42:51]: Jeg sa ved møtestart at vi ønsket å få representantforslaget behandlet etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav d, men dersom det faller, ønsker vi å få det behandlet subsidiært etter bokstav c og anmoder presidentskapet om å innkalle til stortingsmøte i løpet av inneværende uke og føre opp forslaget på dagsordenen til behandling.

Det dreier seg om at vi har ventet på dette ekstraordinære møtet lenge, og for at det ikke skal bli en oppvisning i handlingslammelse, må vi kunne behandle forslag om konkrete strakstiltak i løpet av kort tid for å få ned de høye strømprisene og bedre forsyningssikkerheten.

Presidenten: Da må vi vente litt for å få skrevet ut forslaget, for det var ikke meldt inn på forhånd at det skulle votes over to forslag.

Møtet avbrutt kl. 14.44.

Stortinget fortsatte sine forhandlinger kl. 14.47.

Presidenten: Da er vi klar til å votere.

Det votes over representanten Sofie Marhaugs forslag om at Dokument 8:282 S for 2021–2022 behandles etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav d, dvs. behandling straks.

Presidenten gjør oppmerksom på at presidenten eller 1/5 av representantene kan motsette seg dette.

Presidenten vil la salen vote over behandlingsmåten.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sofie Marhaug ble med 92 mot 5 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.47.37)

Presidenten: Representanten Sofie Marhaug har subsidiært foreslått at Dokument 8:282 S for 2021–2022 behandles etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav c, dvs. legges ut til behandling i et senere møte.

Det votes alternativt mellom dette forslaget og presidentens forslag om at det sendes energi- og miljøkomiteen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ voting mellom presidentens forslag og forslaget fra Sofie Marhaug ble presidentens forslag bifalt med 95 mot 4 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.48.15)

Videre ble referert:

8. (546) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Hans Andreas Limi, Marius Arion Nilsen og Sylvi Listhaug om å sikre norsk forsyningssikkerhet, begrense krafteksporten, stoppe videre elektrifisering av sokkelen og sikre tilgang på stabil og rimelig kraft for norske forbrukere og næringsliv (Dokument 8:283 S (2021–2022))

Presidenten: Presidenten vil foreslå at dette forslaget sendes energi- og miljøkomiteen.

Representanten Sylvi Listhaug har bedt om ordet.

Sylvi Listhaug (FrP) [14:48:56]: Som jeg sa innledningsvis, foreslår vi at dette forslaget hastebehandles etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav d. Dersom det faller, foreslår vi subsidiært at det behandles etter bokstav c.

Presidenten: Det votes da over representanten Sylvi Listhaugs forslag om at Dokument 8:283 S for 2021–2022 behandles etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav d.

Også i dette tilfellet vil presidenten la salen vote over behandlingsmåten.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sylvi Listhaug ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.49.43)

Presidenten: Representanten Sylvi Listhaug har subsidiært foreslått at Dokument 8:283 S for 2021–2022

behandles etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav c, dvs. legges ut til behandling i et senere møte.

Det voterer alternativt mellom dette forslaget og presidentens forslag om at det sendes energi- og miljøkomiteen.

V o t e r i n g :

Ved alternativt votering mellom presidentens forslag og forslaget fra Sylvi Listhaug ble presidentens forslag bifalt med 82 mot 17 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.50.19)

Videre ble referert:

9. (547) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Kirsti Bergstø, Torgeir Knag Fylkesnes, Ingrid Fiskaa og Birgit Oline Kjerstad om å sikre en rettferdig strømstøtte, energieffektivisering og demokratisk kontroll over kraften (Dokument 8:284 S (2021–2022))
10. (548) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Dag-Inge Ulstein og Olaug Vervik Bollestad om en styrket strømstøtteordning for husholdninger, frivillighet og næringsliv (Dokument 8:285 S (2021–2022))
11. (549) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lan Marie Nguyen Berg, Une Bastholm og Rasmus Hansson om en krisepakke for raske investeringer i energisparing og solenergi (Dokument 8:286 S (2021–2022))
12. (550) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby og Ola Elvestuen om innføring av krav for å øke bruken av solenergi (Dokument 8:287 S (2021–2022))
13. (551) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Ludvig Thorheim, Nikolai Astrup, Lene Westgaard-Halle og Ove Trellevik om umiddelbare tiltak mot energikrisen (Dokument 8:288 S (2021–2022))
14. (552) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby og Ola Elvestuen om ekstraordinære tiltak som følge av strømpriskrisen (Dokument 8:289 S (2021–2022))
Enst.: Nr. 9–14 sendes energi- og miljøkomiteen.
15. (553) Samtykke til godkjennelse av EØS-komiteens beslutning nr. 145/2022 av 29. april 2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/879 om endring av direktiv 2014/59/EU med hensyn til kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks tapsdeknings- og rekapitaliseringskapasitet og av direktiv 98/26/EF (Prop. 138 S (2021–2022))
Enst.: Sendes finanskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
16. (554) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Grunde Almeland og Ingvild Wettrhus Thorsvik om å innføre en tredje juridisk kjønnskategori og et styrket og desentralisert behandlingstilbud for personer med kjønnsinkongruens (Dokument 8:276 S (2021–2022))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
17. (555) Endringer i utlendingsloven (visitasjon og undersøkelse i forbindelse med registrering av søknad om beskyttelse mv.) (Prop. 137 L (2021–2022))
18. (556) Samisk språk, kultur og samfunnsliv (Meld. St. 16 (2021–2022))
19. (557) Datatilsynets og Personvernemndas årsrapportar for 2021 (Meld. St. 17 (2021–2022))
20. (558) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mari Holm Lønseth, Mudassar Kapur, Aleksander Stokkebø og Anne Kristine Linnestad om raske saksbehandling for arbeidsinnvandrere utenfor EØS-området (Dokument 8:277 S (2021–2022))
Enst.: Nr. 17–20 sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
21. (559) Endringer i stiftelsesloven (opphevelse av boligstiftelser opprettet av kommuner) (Prop. 135 L (2021–2022))
22. (560) Endringer i konkurranseloven m.m. (unntak fra offentliglova og beregning av renter) (Prop. 136 L (2021–2022))
23. (561) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Kirsti Bergstø og Sara Bell om å styrke konkurransekraften til norske sjøfolk (Dokument 8:270 S (2021–2022))
24. (562) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om strengere regulering av cruisenæringen (Dokument 8:275 S (2021–2022))
25. (563) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alfred Jens Bjørlo, André N. Skjelstad, Sveinung Rotevatn, Guri Melby og Grunde Almeland om et krafttak for gründerskap, entreprenørskap og innovasjon i usikre tider (Dokument 8:280 S (2021–2022))
Enst.: Nr. 21–25 sendes næringskomiteen.
26. (564) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trond Helleland, Liv Kari Eskeland, Erlend Larsen, Helge Orten, Svein Harberg, Aleksander Stokkebø og Sandra Bruflot om økt kompleksitet i testingen av autonome kjøretøy (Dokument 8:273 S (2021–2022))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.
27. (565) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Grunde Almeland, Guri Melby, Abid Raja og

Ingvild Wetrhus Thorsvik om å styrke Students at Risk-ordningen (Dokument 8:272 S (2021–2022))

28. (566) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Henrik Asheim, Margret Hagerup, Kari-Anne Jønnes, Jan Tore Sanner og Erna Solberg om styrking av videregående opplæring for voksne (Dokument 8:274 S (2021–2022))
Enst.: Nr. 27 og 28 sendes utdannings- og forskningskomiteen.

29. (567) Endringer i forsvarsloven (utvidet adgang til å inngå kontrakt om tjenesteplikt mv.) (Prop. 134 L (2021–2022))

Enst.: Sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten: Dermed er sakene på dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 14.52

